

Aantekenen met handtekening retour

Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

PROVINCIE ZEELAND	
AED. MHY	ADJ. de Ryper
AED. TERWALDEN	
DATUM 18 JULI 2006	
DOC.NR. mwo608241	
ZAAK NR.	
CLASS.	

Doorkiesnummer: 0314 - 37 69 44
Faxnummer: 0314 - 37 69 66

Datum: 17 juli 2006

Referentie: 120185107/952/ma

Betreft: **Startnotitie MER – Varkenshouderij Lavi BV, Kamperweg te Vogelwaarde**

Geacht college,

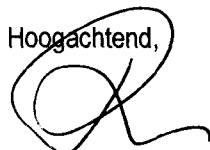
Namens Lavi B.V. zend ik u hierbij een startnotitie milieu-effectrapportage voor het oprichten van een varkenshouderij aan Kamperweg te Vogelwaarde. Aanleiding voor deze startnotitie is de aanvraag om een vergunning ex artikel 8.1 van de Wet milieubeheer, voor het oprichten en in gebruik nemen van een varkenshouderij voor het houden van 7.000 vleesvarkens. Omdat de activiteit betrekking heeft op het oprichten van een inrichting met meer dan 3.000 plaatsen voor mestvarkens moet voorafgaand aan de aanvraag om milieuvergunning een milieu-effectrapport worden opgesteld.

In de varkenshouderij worden restproducten uit de voedingsmiddelenindustrie gebruikt als veevoer. Omdat jaarlijks meer dan 15.000 ton restproducten worden verwerkt, is uw college voor deze inrichting het bevoegd gezag met betrekking tot de vergunning op grond van de Wet milieubeheer.

In de startnotitie geeft initiatiefnemer inzicht in de aard, omvang en locatie van de beoogde activiteit en een globale aanduiding van de te verwachten milieugevolgen. Tevens wordt aangegeven welke alternatieven initiatiefnemer in het milieu-effectrapport wil beschrijven.

Ik verzoek u overeenkomstig artikel 7.12 van de Wet milieubeheer onverwijld kennis te geven van het voornemen van initiatiefnemer en binnen de bij of krachtens de wet gestelde termijn de richtlijnen voor het opstellen van het milieu-effectrapport aan initiatiefnemer te sturen. Graag ontvang ik een afschrift van de correspondentie over deze procedure. U kunt dat naar ons kantoor in Doetinchem sturen.

Hoogachtend,

Drs. R.A.M. van Woerden
Specialist ruimtelijke ordening en milieu

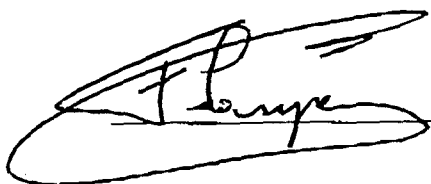
Bijlage(n):

- Startnotitie MER (in twintigvoud);
- Kopie machtiging

VOLMACHT

Ondergetekende, de heer F. Lavrijsen, handelend in zijn hoedanigheid van directeur eigenaar van Lavi B.V., gevestigd te Reusel, aan de Postelsedijk 11, verklaart hierbij aan LTO Noord Advies B.V., gevestigd te Doetinchem aan de Koopmanslaan 6, met als postadres Postbus 67, 7005 AB, last en volmacht te geven namens Lavi B.V. een aanvraag in te dienen, het woord te voeren en al zijn bevoegdheden uit te oefenen en voorts al datgene verder of meer te doen, hetgeen terzake van de juiste afwikkeling door de gevolmachtigde raadzaam wordt geacht, alles met de macht van substitutie, inzake de aanvraag van een milieuvergunning en het opstellen van een milieu-effectrapportage ten behoeve van het oprichten van een varkenshouderij aan de Kamperweg te Vogelwaarde, kadastraal bekend gemeente Hontenisse sectie O nr. 1134.

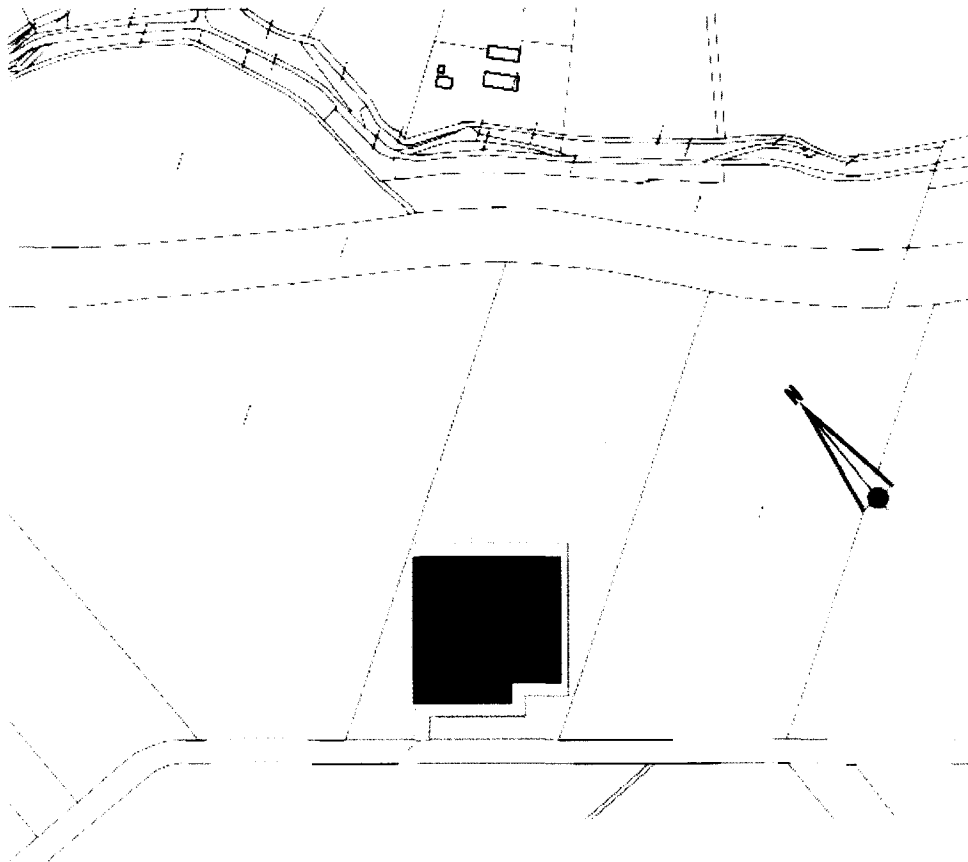
Ondertekend te Reusel d.d. 3 juli 2006

(F. Lavrijsen)

Startnotitie milieu-effectrapportage

Varkenshouderij Lavi BV

Datum : 17 juli 2006
Opgesteld door : Ing. R.B.M. Aagten en drs. R.A.M. van Woerden

LTO NOORD ADVIES
Dienst Ruimtelijke Ordening en Milieu
Postbus 67
7000 AB Doetinchem
Tel.: (0314) 376944
Fax: (0314) 376966

Inhoudsopgave

1	Projectgegevens	3
2	Inleiding	
2.1	De beoogde activiteit	4
2.2	Historie	4
2.3	Aanleiding en doel	5
3	Procedures en beleid	
3.1	Besluit milieueffectrapportage 1994	6
3.2	Bevoegd gezag	6
3.3	Planning	7
3.4	Europees beleid	8
3.5	Rijksbeleid	10
3.6	Provinciaal beleid	17
3.7	Gemeentelijk beleid	18
4	Voorgenomen activiteit en alternatieven	
4.1	Referentiesituatie	19
4.2	Eerder vergunde situatie	19
4.3	Voorkeursalternatief	19
4.4	Welzijnsalternatief	19
4.5	Meest milieuvriendelijk alternatief	20
5	Bestaande milieutoestand	21
6	Gevolgen voor het milieu	
6.1	Inleiding	22
6.2	Ammoniak	22
6.3	Geur	22
6.4	Fijn stof	22
6.5	Bodem en water	22
6.6	Energie	23
6.7	Geluid	23
6.8	Externe veiligheid	23
6.9	Verkeer	23
6.10	Landschap	23
6.11	Levende natuur	23
7	Vergelijking van alternatieven	24

Bijlagen:

- A** Situering bedrijf
- B** Ligging kwetsbare gebieden Wav
- C** Kaarten Natura 2000-gebieden
- D** Kaart provinciale milieuverordening
- E** Eerder vergunde situatie
- F** Voorkeursalternatief
- G** Welzijnsalternatief
- H** Meest milieuvriendelijk alternatief
- I** Beschrijving stalsystemen

Activiteit:

Het oprichten en in gebruik hebben van een vleesvarkensstal, gelegen aan de Kamperweg (ongenummerd) te Vogelwaarde (gemeente Hulst), kadastraal bekend gemeente Hontenisse, sectie O nr. 1134.

Initiatiefnemer:

Lavi BV
Postelsedijk 11
5541 NM Reusel

Bevoegde gezag:

Het college van Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Te nemen besluit:

Het verlenen van een oprichtingsvergunning ex artikel 8.1 van de Wet milieubeheer

Eerder genomen besluiten:

- Bouwvergunning van 17 mei 1994, verleend door burgemeester en wethouders van Hontenisse;
- Oprichtingsvergunning Wet milieubeheer 11 februari 1997, verleend door burgemeester en wethouders van Hontenisse;
- Brief van 28 juni 2000 waarmee burgemeester en wethouders bestuursdwang aanzegden voor het geval met de bouwwerkzaamheden zou worden aangevangen;
- Besluit van 10 september 2001 tot intrekking van de bouwvergunning door burgemeester en wethouders van Hulst. De daartegen ingediende bezwaren zijn door burgemeester en wethouders van Hulst ongegrond, doch door de rechtbank Middelburg gegrond verklaard bij uitspraak van 9 mei 2003;
- Revisievergunning Wet milieubeheer 26 november 2002, geweigerd door burgemeester en wethouders van Hulst. Dit besluit is op 13 augustus 2003 vernietigd door de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State;
- Besluit van 16 december 2003 tot intrekking van de bouwvergunning door burgemeester en wethouders van Hulst. Dit besluit is na bezwaar van initiatiefnemer herroepen op 9 mei 2006.

2.1 De beoogde activiteit

Initiatiefnemer wil aan de Kamperweg in Vogelwaarde (gemeente Hulst) een varkenshouderij oprichten. In bijlage A is de locatie van de beoogde varkenshouderij aangegeven en zijn foto's van de locatie opgenomen. Het te bouwen stallencomplex biedt plaats aan 7.000 vleesvarkens. Voor deze varkensstallen is al een bouwvergunning verleend (zie paragraaf 2.2).

Het betreft een nieuw te bouwen varkenshouderij die voldoet aan de meest recente eisen ter bescherming van het milieu en dierwelzijn. De varkens worden gevoerd met brijvoer dat deels wordt samengesteld uit reststoffen uit de voedingsmiddelenindustrie. Door het toepassen van luchtwassers worden de emissies uit de stallen en de voerkeuken tot een minimum beperkt.

De relatief grote omvang van het bedrijf maakt een rendabele bedrijfsvoering mogelijk. Bedrijven van deze omvang zijn in staat scherpe afspraken te maken met leveranciers van ondermeer voer en biggen en afnemers van slachtrijpe dieren. Zodoende kan het bedrijf de concurrentie op de wereldmarkt aan.

2.2 Historie

In 1993 is een perceel landbouwgrond aan de Kamperweg aangekocht met de bedoeling om hier een varkenshouderij op te richten. In september 1993 is bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hontenisse een bouwvergunning aangevraagd voor een varkensstal. Deze bouwvergunning is verleend op 17 mei 1994.

In juli 1994 is een milieuvergunning aangevraagd. Op 25 april 1996 is deze milieuvergunning in eerste instantie geweigerd. Dit besluit tot weigering van de milieuvergunning is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. Op 11 februari 1997 hebben burgemeester en wethouders van Hontenisse de milieuvergunning alsnog verleend. Tegen deze milieuvergunning is beroep ingesteld door de Stichting Regionale Bestrijding Varkens Invasie. De Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State heeft bij uitspraak van 12 mei 2000 (zaaknummer E03.97.0380) de milieuvergunning in stand gelaten en tekst van de voorschriften deels gewijzigd. De milieuvergunning is daarmee op 12 mei 2000 onherroepelijk geworden.

Bij brief van 28 juni 2000 hebben burgemeester en wethouders bestuursdwang aangezegd voor het geval met de bouwwerkzaamheden zou worden aangevangen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Hulst hebben op 10 september 2001 de bouwvergunning ingetrokken. De daartegen ingediende bezwaren zijn door burgemeester en wethouders van Hulst ongegrond, doch door de rechtbank Middelburg gegrond verklaard bij uitspraak van 9 mei 2003.

Door gewijzigde inzichten ten opzichte van de aanvraag uit 1994 heeft initiatiefnemer op 1 mei 2001 een revisievergunning ex artikel 8.4 van de Wet milieubeheer aangevraagd voor het houden van 7.498 vleesvarkens. Deze revisievergunning is op 26 november 2002 door het college van burgemeester en wethouders van Hulst geweigerd. Dit besluit is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 13 augustus 2003 (zaaknummer 200301431/1) vernietigd omdat niet het college van burgemeester en wethouders van Hulst, maar het college van gedeputeerde staten van Zeeland bevoegd was te beslissen op de aanvraag.

Inmiddels is de onderliggende milieuvergunning van 11 februari 1997 van rechtswege vervallen omdat de inrichting niet binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning (in casu 12 mei 2003) was voltooid en in werking gebracht. Daarom moet opnieuw een oprichtingsvergunning worden aangevraagd.

Bij besluit van 16 december 2003 heeft het college van burgemeester en wethouders van Hulst de bouwvergunning wederom ingetrokken. Hiertegen is door initiatiefnemer bezwaar gemaakt bij het college. Tegen de ongegrondverklaring van het bezwaar heeft initiatiefnemer beroep aangetekend. De rechtbank Middelburg heeft het beroep gegrond verklaard. De Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State heeft in het door burgemeester en wethouders ingestelde hoger beroep de uitspraak van de rechtbank bevestigd. Op 9 mei 2006 heeft het college het bezwaar alsnog gegrond verklaard en het besluit van 16 december 2003 herroepen.

2.3 Aanleiding en doel

Aanleiding voor deze startnotitie is de aanvraag om een vergunning ex artikel 8.1 van de Wet milieubeheer voor het oprichten van een varkenshouderij voor het houden van 7.000 vleesvarkens. Gezien de omvang van deze varkenshouderij moet bij de aanvraag om milieuvergunning een milieu-effectrapport (hierna: MER) worden gevoegd. Het MER wordt voorafgegaan door deze startnotitie.

In deze startnotitie geeft initiatiefnemer op hoofdlijnen inzicht in de aard, omvang en locatie van de beoogde activiteit. Daarnaast worden de te volgen procedure, het vigerende beleid, de bestaande milieutoestand en de mogelijke milieugevolgen kort beschreven. Voor de beoogde activiteit worden de verschillende alternatieven beschreven welke in de MER vergeleken zullen worden.

De gegevens uit deze startnotitie zijn nodig om richtlijnen te geven voor het op te stellen MER. Deze richtlijnen bepalen in belangrijke mate wat wel en wat niet in het MER wordt uitgezocht.

De informatie is bedoeld voor alle betrokkenen zoals bevoegd gezag, omwonenden, maatschappelijke organisaties, de commissie voor de milieu-effectrapportage (hierna te noemen commissie MER) en de voorgeschreven wettelijke adviseurs.

Tijdens de te volgen procedures zijn er diverse inspraakmomenten. De eerste inspraakperiode volgt na publicatie van de startnotitie en duurt 6 weken. Gedurende deze termijn kunnen wensen ten aanzien van de inhoud van het MER kenbaar worden gemaakt aan het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag stelt binnen 13 weken na publicatie de richtlijnen voor het MER op, waarbij rekening wordt gehouden met de aandachtspunten die uit de inspraak naar voren zijn gebracht.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven waarom een milieu-effectrapport moet worden opgesteld en wordt de procedure en planning beschreven. Daarna volgt een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het gevoerde beleid per bestuurslaag (europees, rijk, provincie en gemeente) die bij het MER zal worden betrokken.

3.1 Besluit milieu-effectrapportage 1994

Ingevolge artikel 7.2, eerste lid, van de Wet milieubeheer worden bij algemene maatregel van bestuur activiteiten aangewezen, die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu. Daarbij worden een of meer besluiten van bestuursorganen ter zake van deze activiteiten aangewezen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport moet worden gemaakt. De hier bedoelde algemene maatregel van bestuur is het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (hierna: het Besluit).

In onderdeel C van de bijlage bij het Besluit worden de activiteiten en besluiten genoemd ten aanzien waarvan het maken van een milieu-effectrapport verplicht is. In categorie 14 wordt als activiteit genoemd: de oprichting van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens. De MER-plicht geldt alleen in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met meer dan: 85.000 plaatsen voor mesthoenders, 60.000 plaatsen voor hennen, 3.000 plaatsen voor mestvarkens of 900 plaatsen voor zeugen. De MER-plicht geldt voor besluiten waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en afdeling 13.2 van de Wet milieubeheer van toepassing zijn.

Een milieuvergunning is een besluit waarop afdeling 3.4 van de Awb van toepassing is. Initiatiefnemer wil een stallencomplex oprichten voor het houden van 7.000 vleesvarkens. Aangezien het aantal te houden vleesvarkens hoger is dan 3.000, moet bij de voorbereiding van de milieuvergunning een MER worden gemaakt.

3.2 Bevoegd gezag

In het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb) is bepaald dat gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn ten aanzien van inrichtingen voor het opslaan van van buiten de inrichting afkomstige afvalstoffen met een capaciteit ten aanzien daarvan van 1.000 m³ of meer (categorie 28.4 sub a. 6°). Ook zijn gedeputeerde staten het bevoegd gezag voor inrichtingen voor het ontwateren, microbiologisch of anderszins biologisch of chemisch omzetten, agglomereren, deglomereren, mechanisch, fysisch of chemisch scheiden, mengen, verdichten of thermisch behandelen – anders dan verbranden - van van buiten de inrichting afkomstige huishoudelijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen met een capaciteit ten aanzien daarvan van 15.000 ton per jaar of meer (categorie 28.4 sub c. 1°).

Initiatiefnemer is voornemens om brijvoeding toe te passen. Diverse bijproducten, allen afkomstig van de levensmiddelenindustrie, worden op het bedrijf samengevoegd tot een optimaal voer voor vleesvarkens. De toegepaste bijproducten worden gezien als afvalstoffen. De opslagcapaciteit van bijproducten zal circa 650 m³ bedragen, minder dan de drempelwaarde van 1.000 m³. De doorzet aan bijproducten zal circa 16.000¹ ton per jaar bedragen, meer dan de drempelwaarde van 15.000 ton. Hierdoor is het college van Gedeputeerde Staten van Zeeland voor onderhavige inrichting het bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer.

¹ De vleesvarkens worden met brijvoer gevoerd dat hoofdzakelijk uit bijproducten bestaat. Het brijvoer bestaat voor 25 tot 30% (op basis van droge stofgehalte) uit mengvoer, de rest is bijproducten. Per varkensplaats is de doorzet aan brijvoer circa 750 kg per jaar. Bij 7.000 vleesvarkens is de totale doorzet aan brijvoer 5.250 ton per jaar. Brijvoer bevat 88% droge stof en 12% vocht. Op jaarbasis verbruikt het bedrijf $5.250 \times 88\% = 4.620$ ton droge stof. Hiervan is minimaal $4.620 \times 70\% = 3.234$ ton droge stof uit bijproducten. De gebruikte bijproducten zijn voornamelijk vochtige restproducten met een droge stofgehalte van gemiddeld 20%. Op jaarbasis wordt daarom minimaal $3.234 \div 30\% = 16.170$ ton aan bijproducten aangevoerd (gegevens verstrekt door voerleverancier De Heus Voeders B.V.)

3.3 Planning

Rekening houdend met de termijnen zoals die in de Wet milieubeheer zijn vastgelegd kan een indicatie worden gegeven van het te doorlopen tijdsplan:

Activiteit	Tijdstip	Actie door
Indienen startnotitie MER bij de GS Zeeland	Juli 2006	Initiatiefnemer LTO Noord Advies
Bekendmaking	Juli 2006	GS Zeeland
Inspraak voor richtlijnen MER Advies wettelijke adviseurs ²	Juli - september 2006	Een ieder B&W Hulst
Advies commissie MER	September 2006	Commissie MER
Overleg en vaststellen richtlijnen	Oktober 2006	GS Zeeland
Opstellen en indienen MER	December 2006	Initiatiefnemer LTO Noord Advies
Opstellen en indienen aanvraag milieuvergunning	December 2006	Initiatiefnemer LTO Noord Advies/Agra-Matic
Beoordelen aanvaardbaarheid MER en openbare kennisgeving	Februari 2007	GS Zeeland
Beoordelen ontvankelijkheid aanvraag milieuvergunning	Februari 2007	GS Zeeland
Inspraak MER	Maart 2007	Een ieder
Toetsingsadvies commissie MER	April 2007	Commissie MER
Ontwerpbeschikking milieuvergunning	Mei 2007	GS Zeeland
Inspraak ontwerpbeschikking milieuvergunning	Juni 2007	Een ieder
Definitieve beschikking milieuvergunning	Juli 2007	GS Zeeland

² Naast wettelijke adviseurs kunnen ook bestuursorganen zijn aangewezen, die – anders dan als adviseurs – eveneens bij de totstandkoming van een milieuvergunning worden betrokken. In dit geval dienen burgemeester en wethouders van de gemeente Terneuzen te worden betrokken aangezien de grens van de gemeente Terneuzen is gelegen binnen een afstand van 200 meter van de beoogde inrichting.

3.4 Europees beleid

IPPC-richtlijn

De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention en Control) is een Europese richtlijn die op 24 september 1996 door de Raad van de Europese Unie is vastgesteld (PbEG L 257). De richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen en zo een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken. De richtlijn is van toepassing op de categorieën van industriële activiteiten die worden genoemd in de bijlage behorende bij de richtlijn. Varkenshouderijen met meer dan 2.000 plaatsen voor mestvarkens vallen onder de werkingssfeer van de richtlijn.

De richtlijn hanteert als uitgangspunt dat emissies naar bodem, water en lucht met inbegrip van maatregelen voor afvalstoffen moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Voor een veehouderij betekent dit dat het bedrijf zodanig moet worden geëxploiteerd dat alle passende maatregelen tegen verontreinigingen (denk aan ammoniak, stank, geluid en stof) worden getroffen. Hiertoe dienen de beste beschikbare technieken te worden toegepast. Toename van de emissies mag echter nooit resulteren in een 'belangrijke verontreiniging'.

De IPPC-richtlijn is volledig geïmplementeerd in de Nederlandse milieuwetgeving, waaronder de Wet milieubeheer, Wet verontreiniging oppervlaktewateren en Wet ammoniakemissie veehouderijen.

Vogelrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten in stand te houden. Het gaat niet alleen om de vogels zelf, maar ook om hun eieren, nesten en leefgebieden die voorkomen op het Europees grondgebied van de lidstaten. Het betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en stelt regels voor de exploitatie daarvan.

Er kan onderscheid worden gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland opgenomen in de Flora- en Faunawet. De gebiedsbescherming is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Zie hiervoor paragraaf 3.5.

In Nederland zijn in totaal 79 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn (vogelrichtlijngebied). In de nabijheid van de inrichting van initiatiefnemer bevindt zich het vogelrichtlijngebied de Westerschelde (zie bijlage C).

Habitatrichtlijn

In 1992 is er door de lidstaten van de Europese Unie een richtlijn ondertekend welke moet zorgdragen voor bescherming en instandhouding van soorten flora en fauna die van Europees belang zijn: de Habitatrichtlijn. Deze richtlijn houdt de verplichting in om habitats en soorten die voor de Europese Unie van belang zijn in stand te houden.

Elke lidstaat moet op zijn grondgebied de gebieden die het belangrijkste zijn voor het behoud van de onder de richtlijn vallende habitats en soorten identificeren en vervolgens aanwijzen als speciale beschermingszone. De gebieden van communautair belang worden aangeduid met Natura 2000. Nederland heeft een lijst met 141 speciale beschermingszones (habitatrichtlijngebieden) aangemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft deze lijst op 7 december 2004 vastgesteld.

In de nabijheid van de locatie bevinden zich twee gebieden die zijn aangemeld als habitatgebied: de Westerschelde en de Vogelkreek. Zie bijlage C.

Evenals bij de Vogelrichtlijn is de soortenbescherming in Nederland opgenomen in de Flora- en Faunawet en wordt de gebiedsbescherming geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wettelijke bescherming geldt echter alleen voor gebieden die zijn aangewezen. Op dit moment heeft Nederland de habitatgebieden "slechts" aangemeld. Aanwijzing geschiedt naar verwachting in de loop van 2006.

Voor speciale beschermingszones die zijn aangemeld maar nog niet zijn aangewezen gelden de bepalingen van artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de Habitatrichtlijn rechtstreeks. Dit houdt in dat bevoegde instanties slechts toestemming mogen geven voor een plan of project, nadat zij zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van dat gebied niet zal aantasten. Hiertoe moet het bevoegd gezag voor plannen of projecten die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een speciale beschermingszone, een passende beoordeling maken van de gevolgen voor dat gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

Zolang het habitatgebied Vogelkreek niet is aangewezen moet bij de voorbereiding van de milieuvergunning een passende beoordeling worden gemaakt. Bij het oprichten van een veehouderij moet bij mogelijke gevolgen voor habitatgebieden vooral gedacht worden aan vermisting of verzuring door depositie van ammoniak. Ook moet beoordeeld worden of er mogelijk andere negatieve effecten kunnen optreden, bijvoorbeeld verdroging door onttrekking van grondwater, verontreiniging van grond- of oppervlaktewater of verstoring door geluid. In het MER zal op al deze aspecten worden ingegaan.

3.5 Rijksbeleid

Nota Ruimte

De Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben op respectievelijk 17 mei 2005 en 17 januari 2006 ingestemd met de nieuwe Nota Ruimte. Met de bekendmaking op 27 februari 2006 is de Nota Ruimte formeel in werking getreden.

In de Nota Ruimte is het nationaal ruimtelijk beleid vastgelegd tot 2020, waarbij de periode 2020-2030 geldt als doorkijk naar de lange termijn. De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin rijksverantwoordelijkheden en die van anderen helder zijn onderscheiden. Decentralisatie staat centraal: vele zaken worden overgelaten aan provinciaal en gemeentelijk bestuur.

De gebieden en netwerken die het kabinet van nationaal belang acht, vormen samen de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Daar streeft het rijk in het algemeen naar een hogere kwaliteit. Met betrekking tot water, natuur en landschap bestaat de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur uit de grote rivieren, het IJsselmeergebied, de kust, vogel- en Habitatrichtlijngebieden en natuurbeschermingsgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur en robuuste ecologische verbindingen, werelderfgoedgebieden en nationale landschappen. De locatie van initiatiefnemer ligt in geen van deze genoemde gebieden van de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur.

Landbouw is de grootste grondgebruiker van Nederland. Deze zit midden in een veranderingsproces. De verwachtingen van de samenleving op gebieden van voedselveiligheid, dierenwelzijn, natuur en milieu ontwikkelen zich snel. Tegelijk heeft de liberalisering van de wereldmarkt ingrijpende gevolgen. Het moet voor agrariërs mogelijk zijn om in te spelen op deze ontwikkelingen. Groei van bedrijven op duurzame locaties moet mogelijk zijn. Situering van duurzame locaties of omgevingen is ter beoordeling van de provincie.

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het onder andere mogelijk om gebieden aan te wijzen als natuurmonumenten om deze te beschermen. De Natuurbeschermingswet 1967 voldeed echter niet aan de verplichtingen die in internationale verdragen en Europese verordeningen aan de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen, die zich alleen richt op gebiedsbescherming: de Natuurbeschermingswet 1998. De verplichtingen voor soortbescherming zijn overgenomen door de Flora- en Faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 moest de bescherming van natuurgebieden, zoals vastgelegd in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, in nationale wetgeving vastleggen. Al snel bleek dat de omzetting van Europese regels in deze wet onvoldoende was. De Natuurbeschermingswet 1998 is daartoe gewijzigd. De gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden.

De vogel- en habitatrichtlijngebieden worden Natura 2000-gebieden genoemd. Gebieden die formeel zijn aangewezen vallen onder de werking van de Natuurbeschermingswet 1998. Op dit moment zijn in Nederland 79 gebieden aangewezen als vogelrichtlijngebied. Deels zijn deze gebieden tevens habitatrichtlijngebied. Er zijn 162 aangemelde Natura 2000-gebieden die nog moeten worden aangewezen. De aanwijzingsbesluiten zullen vanaf 2006 door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid worden genomen.

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat er voor alle Natura 2000-gebieden een beheersplan wordt vastgesteld. Met het opstellen hiervan moet nog worden gestart. Hiermee krijgen beheerders, gebruikers en belanghebbenden meer duidelijkheid over de vraag welke activiteiten in of nabij het gebied toelaatbaar zijn. Projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de gebieden kunnen verslechteren of die een verstorend effect hebben op de soorten mogen niet plaats vinden zonder vergunning. Bevoegd gezag voor vergunningverlening is in principe het college van gedeputeerde staten van de provincie.

De Natuurbeschermingswet kent tevens natuurmonumenten. Daar waar deze overlap vertonen met de Natura 2000-gebieden, zal de status natuurmonument vervallen. De natuurwetenschappelijke kenmerken en natuurschoon zullen worden overgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden.

In de omgeving van de beoogde activiteit bevindt zich het gebied de Westerschelde dat is aangewezen als vogelrichtlijngebied (bijlage C). Dit gebied valt op dit moment reeds onder de werking van de Natuurbeschermingswet 1998. De Westerschelde is tevens aangemeld als habitatrichtlijngebied, waarbij een groter gebied is aangemeld. Het gedeelte van het gebied dat het dichtst bij de beoogde activiteit ligt is zowel aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn als aangemeld voor de Habitatrichtlijn. Voor dit overlappende deel is aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid niet noodzakelijk om onder de werking van de Natuurbeschermingswet 1998 te vallen.

In de omgeving van de beoogde activiteit bevindt zich tevens het gebied Vogelkreek dat is aangemeld op grond van de Habitatrichtlijn. Het aanwijzingsbesluit wordt in 2007 verwacht. De Vogelkreek valt op dit moment nog niet onder de werking van de Natuurbeschermingswet 1998. Tot het moment van aanwijzing vindt bescherming plaats via rechtstreekse toetsing aan artikel 6 leden 2, 3 en 4 van de Habitatrichtlijn (zie paragraaf 3.2).

In de omgeving van de beoogde activiteit zijn geen gebieden gelegen die zijn aangewezen als beschermd- of staatsnatuurmonument.

In het MER zal een passende beoordeling worden uitgevoerd van de mogelijk negatieve effecten van de beoogde activiteit op de Natura 2000-gebieden. Hierbij wordt onderzoek verricht naar de voorkomende natuurwaarden, de gevoeligheid van de natuurwaarden voor ammoniakdepositie (=kritische depositiewaarde), de achtergronddepositie en de ammoniakdepositie veroorzaakt door de beoogde activiteit. Ook wordt beoordeeld of er mogelijk andere negatieve effecten kunnen optreden. Op basis hiervan dient het bevoegd gezag te bepalen of voor de activiteit tevens een vergunning op grond van artikel 19 d eerste lid van de Natuurbeschermingswet moet worden aangevraagd.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. In Nederland komen zo'n 40.000 plant- en diersoorten voor, waarvan er zo'n 1000 onder de werking van de Flora- en Faunawet vallen. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen.

Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Een ieder dient zo te handelen, of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten daarvan geen of zo min mogelijk hinder ondervinden.

Het perceel waarop de beoogde activiteit wordt uitgevoerd is momenteel in gebruik voor akkerbouwdoeleinden. De omliggende gronden worden tevens voor akkerbouwdoeleinden gebruikt. Aan één zijde grenst het perceel aan een groenstrook.

Gezien het intensieve gebruik van akkerbouwgronden (bemesten, ploegen, zaaien, chemische en mechanische onkruidbestrijding en oogsten) is het niet aannemelijk dat beschermde soorten zich permanent op de locatie gevestigd hebben of nog zullen vestigen. Omdat er geen nadelig effect op beschermde soorten wordt verwacht is een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet op voorhand niet nodig.

Wet milieubeheer

Het is verboden om zonder een daartoe verleende milieuvergunning een inrichting op te richten en in werking te hebben. Zoals hiervoor reeds aangegeven is voor de op te richten varkenshouderij al eerder een milieuvergunning afgegeven. Omdat de inrichting niet binnen 3 jaar is voltooid is deze milieuvergunning vervallen en moet een nieuwe vergunning worden aangevraagd.

Een milieuvergunning kan slechts in het belang van de bescherming van het milieu worden geweigerd. De artikelen 8.8, 8.9 en 8.10 van de Wet milieubeheer geven het toetsingskader van de milieuvergunning. Bij de beslissing op de aanvraag betreft het bevoegd gezag onder andere de bestaande toestand van het milieu, de gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken en de redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van het milieu.

Bij een milieuvergunning voor een varkenshouderij zijn ammoniakemissie en geurhinder belangrijke milieuonderdelen die bij de beslissing op de aanvraag moeten worden beoordeeld. Voor deze beoordeling zijn bijzondere wetten en richtlijnen vastgesteld die hierna worden beschreven.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (hierna te noemen Wav) is het toetsingskader voor de emissie van ammoniak. Bij de beslissing inzake de milieuvergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de gevolgen van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven in de Wav. Uitsluitend de nadelige gevolgen van de ammoniakdepositie op zogenaamde kwetsbare gebieden wordt beoordeeld.

Een kwetsbaar gebied is een gebied dat in op grond van de Interimwet ammoniak en veehouderij vóór 1 januari 2002 als voor verzuring gevoelig gebied werd aangemerkt en dat deel uit maakt van de door de provincie op grond van artikel 2 lid 3 van de Wav vastgestelde ecologische hoofdstructuur (EHS). Op 18 maart 2003 hebben Gedeputeerde Staten van Zeeland de begrenzing van kwetsbare gebieden binnen de EHS vastgesteld (zie bijlage B). Bij dit besluit is echter niet de begrenzing van de EHS vastgesteld. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft onlangs bepaald dat dit besluit daarom geen besluit is als bedoeld in artikel 2 derde lid Wav (ABRS 200500510/1, 11 januari 2006, Sluis). Zolang Gedeputeerde Staten de EHS niet heeft vastgesteld, gelden alle voor verzuring gevoelige gebieden zoals aangewezen op grond van de Interimwet ammoniak en veehouderij als kwetsbaar gebied.

In onderhavige situatie is er sprake van een oprichtingsvergunning. Op grond van artikel 4 lid 1 van de Wav moet een vergunning voor het oprichten van een veehouderij worden geweigerd indien een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied. Daarom moet worden beoordeeld of binnen 250 meter van een dierenverblijf een voor verzuring gevoelig gebied is gelegen.

Omdat de op te richten varkenshouderij onder de reikwijdte van de Europese IPPC-richtlijn valt, moet tevens worden beoordeeld of er door het oprichten van deze varkenshouderij een belangrijke verontreiniging wordt veroorzaakt. Hiertoe moet de ammoniakdepositie op alle voor verzuring gevoelige gebieden in de omgeving van de inrichting worden beoordeeld.

In het kader van het MER zal daarom onderzoek worden uitgevoerd naar de ligging van voor verzuring gevoelige gebieden en de invloed van ammoniakdepositie op deze gebieden. Dit onderzoek zal met name gericht zijn op de aanwezigheid van bloemdijken in de omgeving van de beoogde varkenshouderij.

Opgemerkt dient te worden dat de ministerraad op voorstel van staatssecretaris Van Geel heeft ingestemd met een wetsvoorstel tot wijziging van de Wav. De regering wil de bescherming tegen ammoniakdepositie beperken tot de zeer kwetsbare natuurgebieden. In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de provincies de zeer kwetsbare gebieden gaan aanwijzen. De provincies kunnen alleen gebieden aanwijzen die binnen de ecologische

hoofdstructuur (EHS) zijn gelegen. Kwetsbare gebieden die deel uitmaken van vogel- en habitatrictlijngebieden moeten verplicht worden aangewezen. Bij de overige kwetsbare gebieden dienen de provincies een afweging te maken aan de hand van in de wet genoemde aspecten. Gebieden kleiner dan 50 hectare mogen alleen worden aangewezen als er zeer grote natuurwaarden aanwezig zijn. Naar verwachting treedt de wetswijziging eind 2006 in werking. Hierdoor is het goed mogelijk dat de aanvraag milieuvergunning voor de onderhavige inrichting getoetst moet worden aan de gewijzigde Wav.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Voor veehouderijen gaan op grond van artikel 8.44 van de Wet milieubeheer algemene regels gelden met betrekking tot de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen. Op 28 december 2005 is het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij bekendgemaakt. Het besluit is nog niet in werking getreden. Hiervoor moet eerst een inwerkingtredingsbesluit worden bekendgemaakt. Naar verwachting valt de inwerkingtreding samen met de inwerkingtreding van de hiervoor genoemde wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij. De kans is groot dat op het moment van beslissen op de aanvraag milieuvergunning voor onderhavig initiatief het Besluit moet worden toegepast.

Op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij mogen, indien in een veehouderij dieren worden gehuisvest van een categorie waarvoor in de bijlage bij het besluit een maximale emissiewaarde is aangegeven, voor die dieren geen huisvestingssystemen mogen worden toegepast met een emissiefactor die hoger is dan de maximale emissiewaarde. Voor vleesvarkens wordt een maximale emissiewaarde aangegeven van 1,4 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Het huisvestingssysteem dat in het voorkeursalternatief wordt toegepast heeft een emissiefactor van 0,18 kg NH₃ per dierplaats per jaar, ruim beneden de maximale emissiewaarde.

Directe ammoniakschade

Naast indirecte schade door vermesting en verzuring van natuurgebieden, kan ammoniakdepositie op bepaalde gewassen leiden tot directe ammoniakschade. Uit onderzoek van het AB-DLO (thans 'Plant Research International') te Wageningen is gebleken dat met name kasgewassen, fruitteelt en coniferen als gevoelig voor directe ammoniakschade kunnen worden aangemerkt. Andere gewasgroepen lopen een verwaarloosbare kans te op schade³.

Directe ammoniakschade doet zich alleen op zeer korte afstand van een emissiepunt voor. Tot gevoelige soorten moet een afstand van 50 meter worden aangehouden. Bij minder gevoelige soorten is een afstand van 25 meter voldoende om schade als gevolg van ammoniakemissie te vermijden.

In het MER zal worden beschreven of zich in de directe omgeving van de op te richten varkenshouderij directe ammoniakschade kan voordoen.

Wet verontreiniging oppervlaktewateren

De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) stelt regels ter bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging. Het is verboden zonder vergunning afvalstoffen, verontreinigende stoffen of schadelijke stoffen, in welke vorm ook, te brengen in oppervlaktewateren. Tevens kunnen op grond van deze wet regels worden gesteld met het oog op een doelmatige werking van betrokken zuiveringstechnische installaties. De depositie op oppervlaktewateren van ammoniak afkomstig van een veehouderij is uitgezonderd van de werking van de Wvo (Uitvoeringsbesluit art.1 derde lid Wvo, laatstelijk gewijzigd 27 januari 2000, Stb. 43).

³ Stallucht en planten, Instituut voor Plantenziektkundig Onderzoek 1981; Effecten van ammoniak op planten in de directe omgeving van stallen: update van een risicoschatting, AB-rapport 72, P.H.B. de Visser en L.J. van Eerden 1996.

Op grond van de Wvo zijn diverse algemene maatregelen van bestuur vastgesteld, voor een veehouderij in het bijzonder het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Dit besluit stelt regels ten aanzien van lozingen in het oppervlaktewater van (niet verontreinigd) water vanaf het erf, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen in de nabijheid van oppervlaktewater. Voor veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen geldt het Lozingenbesluit niet. Indien hier lozingen plaatsvinden moet dit geregeld worden middels een Wvo-vergunning.

Als gevolg van de activiteiten van initiatiefnemer vindt geen lozing van afvalwater in het oppervlaktewater plaats. Al het afvalwater wordt opgevangen in de mestkelders onder de stal en wordt afgevoerd als meststof. Aan hemelwater van daken en erfverharding worden geen verontreinigende stoffen toegevoegd. Aangezien er geen lozingen in het oppervlaktewater plaatsvinden, is geen vergunning op grond van de Wvo vereist.

Besluit luchtkwaliteit 2005

Op 5 augustus 2005 is het Besluit luchtkwaliteit 2005 in werking getreden. De luchtkwaliteit moet betrokken worden in alle besluitvorming rondom projecten die mogelijk invloed op de luchtkwaliteit hebben. Het Besluit moet in acht worden genomen bij het verlenen van milieuvergunningen.

In het besluit zijn grenswaarden opgenomen voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof (PM10), lood, benzeen en koolmonoxide. Bij landbouwbedrijven verdient vooral het aspect fijn stof (PM10) aandacht. In het MER zal hier nader op worden ingegaan.

Momenteel is een wijziging van de Wet milieubeheer in voorbereiding (luchtkwaliteitseisen). Deze wijziging kan gevolgen hebben voor de wijze van toetsen van de invloed van de inrichting op de luchtkwaliteit.

Reconstructiewet

Het gebied waarin het initiatief is gelegen betreft geen mestoverschotgebied. Derhalve geldt voor het gebied geen reconstructieplan zoals bedoeld in de Reconstructiewet concentratiegebieden.

Wet stankemissie veehouderijen

De Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verweingsgebieden is enkel van toepassing in gebieden waarvoor een reconstructieplan is vastgesteld. Omdat voor het gebied waarin het initiatief is gelegen geen reconstructieplan is of wordt vastgesteld, is de Wet stankemissie veehouderijen niet van toepassing.

Regeling stankemissie veehouderijen

In de Staatscourant van 28 april 2003 is de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verweingsgebieden gepubliceerd. In de regeling is een lijst met geuremissienormen voor de verschillende diercategorieën in verschillende huisvestingssystemen opgenomen. Uit jurisprudentie van de Raad van State (ABRS 200304128/1, 24 maart 2004, Houten) volgt dat de geuremissiefactoren alleen mogen worden toegepast bij vergunningverlening op grond van de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verweingsgebieden. Aangezien deze Wet op onderhavige locatie niet van toepassing is, is ook de Regeling stankemissie veehouderijen niet van toepassing.

Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996

Bij een aanvraag om milieuvergunning voor een veehouderij die is gelegen buiten de reconstructiegebieden, wordt het aspect geurhinder getoetst aan de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder uit 1996. Naast geuremissiefactoren per diercategorie en stalsysteem, is in de Richtlijn een afstandsgrafiek opgenomen waarmee kan worden bepaald welke afstanden minimaal moet worden aangehouden ten opzichte van verschillende geurgevoelige objecten.

De afstand wordt bepaald vanaf het dichtstbijgelegen emissiepunt tot aan het geurgevoelige object. In de MER zal de geuremissie uitgedrukt in mestvarkeneenheden (mve) worden bepaald aan de hand van de geuremissiefactoren volgend uit deze Richtlijn.

Brochure Veehouderij en Hinderwet 1985

Voor de beoordeling van geurhinder wordt de omgeving onderverdeeld in vier categorieën. De categorie-indeling wordt beschreven in de Brochure Veehouderij en Hinderwet 1985. De volgende omgevingscategorieën worden onderscheiden:

- categorie I : bebouwde kom, ziekenhuizen, verblijfsrecreatie;
- categorie II : lintbebouwing buiten de bebouwde kom, dagrecreatie;
- categorie III : niet agrarische bebouwing in het buitengebied;
- categorie IV : andere agrarische bedrijven.

Publicatiereeks Lucht 46

Naast individuele geurhinder zal tevens de kans op cumulatieve geurhinder worden beoordeeld overeenkomstig de systematiek uit Publicatiereeks Lucht 46. In de omgeving van de beoogde varkenshouderij bevinden zich op dit moment geen andere grote intensieve veehouderijen. In de beoordeling zal ook de mogelijke vestiging van andere intensieve veehouderijen in de omgeving worden beschouwd.

Wet geurhinder en veehouderij

Een nieuwe Wet geurhinder en veehouderij is in voorbereiding. Deze wet komt in de plaats van de Wet stankemissie veehouderijen (van toepassing in de reconstructiegebieden) en de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996 (van toepassing in de rest van Nederland). Het wetsvoorstel voor de Wet geurhinder en veehouderij is op 10 februari 2006 aangeboden aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 2005-2006, 30453). De wettekst is op 7 juli 2006 in gewijzigde vorm aangenomen door de Tweede Kamer. Na goedkeuring door de Eerste Kamer kan de wet op korte termijn in werking treden. De bijbehorende uitvoeringsregeling is nog niet bekend gemaakt.

Het is goed mogelijk dat de Wet geurhinder en veehouderij in werking is getreden op het moment dat de aanvraag om milieuvergunning voor onderhavige activiteit wordt ingediend. In het MER zal worden getoetst aan de wettekst en regelingen voor zover deze bekend zijn tijdens het opstellen van het MER.

Varkensbesluit

Regels ter bescherming van het welzijn van varkens in de varkenshouderij zijn opgenomen in het Varkensbesluit. Voor vleesvarkens in nieuwe stallen (gebouwd na 1 november 1998) geldt ondermeer dat elk dier de beschikking moet hebben over een vloeroppervlak van minimaal 0,8 m², waarvan minimaal 40% dicht is. In het voorliggende plan is rekening gehouden met de huidige en toekomstige welzijnseisen. In het MER wordt aandacht besteed aan de welzijnseisen en de invloed hiervan op de milieueffecten.

Meststoffenwet

Bij een varkenshouderij komt drijfmest vrij. Deze mest wordt van het bedrijf afgevoerd en elders aangewend als meststof overeenkomstig de meststoffenwet. Per 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet van kracht. Belangrijkste wijziging in de nieuwe meststoffenwet 2006 is de introductie van het stelsel van gebruiksnormen. Er geldt een gebruiksnorm ten aanzien van dierlijke meststoffen. Tevens dient rekening te worden gehouden met een stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm. Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden.

De introductie van stikstofgebruiksnormen en de gebruiksnorm voor dierlijke meststoffen is een directe uitwerking van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze stelt dat de concentratie nitraat in grondwater maximaal 50 milligram per liter zijn. Aan deze verplichting kan alleen worden voldaan wanneer er maatregelen worden genomen die de toevoer van stikstof beperken, dus een stelsel van gebruiksnormen. Ondanks dat de meststoffenwet geen toetsingskader is bij milieuvergunningverlening, is deze wet wel van invloed op de bedrijfsvoering.

3.6 Provinciaal beleid

Provinciaal omgevingsplan

Op 30 juni 2006 heeft Provinciale Staten het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit Omgevingsplan komt in de plaats van het streekplan, milieubeleidsplan en het waterhuishoudingsplan.

Ten aanzien van intensieve veehouderij wordt het - eerder in het Streekplan opgenomen - provinciaal beleid om intensieve varkenshouderij te weren uit Zeeland voortgezet. Voor bestaande bedrijven wordt beperkte uitbreidingsruimte geboden. Bij een bedrijfsoppervlakte van meer dan 5.000 m² is een eenmalige maximale uitbreiding van 10% toelaatbaar. Als wettelijke eisen ten aanzien van dierenwelzijn een verruiming van de maatvoeringen eisen kan daar ruimte voor worden geboden.

Voor de beoogde varkenshouderij is reeds een bouwvergunning verleend. Het betreft daarom in juridische zin geen nieuwvestiging maar een bestaande intensieve veehouderij. In die zin is de beoogde activiteit uitvoerbaar en biedt het Omgevingsplan de mogelijkheid voor een beperkte uitbreiding.

Provinciale Milieuverordening Zeeland

Door provinciale Staten van Zeeland is een Provinciale Milieuverordening Zeeland 2004 (PMV) vastgesteld. In de PMV worden (in aanvulling op het Besluit milieu-effectrapportage 1994) activiteiten en besluiten genoemd ten aanzien waarvan het maken van een milieueffectrapport verplicht is. Veehouderijen worden niet genoemd. Tevens zijn in de PMV milieubeschermingsgebieden aangewezen waarvoor aanvullende milieukwaliteitseisen en instructies voor milieuvergunningen gelden. De beoogde activiteit is niet gelegen in een milieubeschermingsgebied (bijlage D). Uit de PMV volgen derhalve geen aanvullende eisen met bestrekking tot het MER of de milieuvergunning.

3.7 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplan

Voor het gebied waarin de beoogde activiteit is gelegen heeft de gemeenteraad van Hulst op 15 juli 2004 het bestemmingsplan "Buitengebied Noord" vastgesteld. Op 15 februari 2005 heeft het college van gedeputeerde staten van Zeeland beslist over de goedkeuring van het plan. Op de kaart die deel uit maakt van dit plan heeft de locatie van de beoogde activiteit de bestemming "Agrarische doeleinden (A)".

Bij uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (zaaknummer 200503205/1, 18 januari 2006) heeft de afdeling geoordeeld dat gedeputeerde staten zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat de bestemming "Agrarische doeleinden (A)" niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

Uit de voorschriften van het plan volgt dat nieuwvestiging van intensieve veehouderij op de beoogde locatie niet mogelijk is. Feit is dat voor de varkensstal reeds een bouwvergunning is afgegeven, de stal rechtens mag worden gebouwd en worden gebruikt op grond van het overgangsrecht. De beoogde activiteit is derhalve uitvoerbaar.

4.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie vormt de huidige situatie aangevuld met de autonome ontwikkelingen.

Hoewel voor de varkenshouderij reeds een bouwvergunning is afgegeven en eerder al een milieuvergunning is verleend, is de varkensstal nooit gebouwd en zijn op de locatie nooit varkens gehouden. Daarom wordt in het MER voor de referentiesituatie uitgegaan van bouwland.

In de directe omgeving van het bedrijf zijn momenteel geen ontwikkelingen bekend aangaande verandering van bestemming. Wel is er een bouwvergunning verleend en wordt een milieuvergunning aangevraagd voor een zelfde varkenshouderij aan de Rummerdijkstraat.

4.2 Eerder vergunde situaties

Voor de varkensstal is een bouwvergunning verleend en is eerder een milieuvergunning verleend. In het MER wordt het voorkeursalternatief vergeleken met de eerder verleende en aangevraagde milieuvergunning. In bijlage E is een overzicht opgenomen van de emissies die ontstaan bij de eerder vergunde situaties.

4.3 Voorkeursalternatief

Initiatiefnemer is voornemens om op de locatie 7.000 vleesvarkens te houden. De inrichting zal voldoen aan de vigerende regelgeving op gebied van ondermeer dierwelzijn en milieu. Zo hebben de varkens de beschikking over minimaal 0,8 m² hokoppervlak per dier waarvan de vloer voor circa 40% dicht is. De stallen en de voerkeuken worden emissiearm uitgevoerd door toepassing van chemische luchtwassers met een reductie van de ammoniakemissie van minimaal 95%.

Zie bijlage F voor een uiteenzetting van het voorkeursalternatief.

4.4 Welzijnsalternatief

In het voorkeursalternatief hebben de varkens de beschikking over een hokoppervlak van minimaal 0,8 m² per dier. Deze oppervlakte is volgens het Varkensbesluit noodzakelijk voor varkens van 85 tot 110 kg bij stallen gebouwd na 1 november 1998.

Vanaf 1 januari 2013 moeten varkens van 85 tot 110 kg beschikken over een hokoppervlak van minimaal 1,0 m². Een hokoppervlak van 0,8 m² per dier is voldoende tot een lichaamsgewicht van 85 kg.

In het MER zal een welzijnsalternatief worden beschreven waarbij alle varkens direct de beschikking hebben over 1 m² per dier. Hierbij zullen twee opties worden beschouwd: minder dieren in bestaande stallen en uitbreiding van het staloppervlak zodat 7.000 vleesvarkens gehouden kunnen worden.

Zie bijlage G voor een uiteenzetting van het welzijnsalternatief.

4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

In het MER zal het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) worden beschreven.

In onderhavige situatie is de grondkavel reeds in bezit van initiatiefnemer en is voor de gewenste stal een bouwvergunning verleend. Situering van het bedrijf op een andere locatie ligt daarom niet binnen de mogelijkheden van initiatiefnemer. Gezien het feit dat kwetsbare natuur en geurgevoelige objecten op relatief grote afstand van de inrichting zijn gelegen is de locatiekeuze minder relevant.

In het MMA zal worden uitgegaan van hetzelfde aantal te houden vleesvarkens als in het voorkeursalternatief. Het MMA zal daarom zijn gericht op het toepassen van technieken waarmee de emissies verdergaand worden beperkt ten opzichte van het voorkeursalternatief.

Bij de invulling van het voorkeursalternatief is gekozen voor een stalsysteem dat de ammoniakemissie het meest vergaand reduceert. Dit is momenteel een chemisch luchtwassysteem met een emissiereductie van 95%. Ten aanzien van de ammoniakemissie is bij het voorkeursalternatief daarom al sprake van het meest milieuvriendelijke alternatief.

Door het toepassen van een luchtwassysteem wordt ook de emissie van geur en fijn stof aanzienlijk gereduceerd. Uit onderzoek van het voormalige IMAG is gebleken dat een systeem met een biologische luchtwasser (eventueel gecombineerd met een andere emissiearme techniek) de geuremissie per dierplaats het meest reduceert. De erkende biologische luchtwassystemen geven echter niet de 95%-ammoniakreductie.

Door Dorset Milieutechniek is de laatste jaren gewerkt aan een combiwasser. Deze luchtwasser combineert de chemische luchtwasser 95% met een biologische luchtwasser in één systeem. Eerst wordt de lucht door het chemische gedeelte geleid, waarbij de ammoniak voor 95% wordt afgevangen. Vervolgens wordt de geur biologisch afgebroken. De grote voordelen van beide technieken zijn hiermee dus verenigd. Nadelen zijn het grotere energie- en grondstoffenverbruik en de hogere kosten.

Voor het MMA zal deze techniek nader worden beschreven en zal een inschatting worden gemaakt van de emissies en de effecten op de omgeving. Hierbij worden de emissies van ammoniak, geur en stof beschouwd, alsmede de kosten en het energie- en grondstoffenverbruik. Er zal gebruik worden gemaakt van de tot nu toe beschikbare onderzoeksgegevens.

Het bedrijf is gelegen in het buitengebied van de gemeente Hulst. Op bijgevoegde kaart van de omgeving (bijlage A) is aangegeven waar het beoogde bedrijf is gesitueerd. Tevens zijn in bijlage A enkele foto's van de locatie opgenomen.

In de omgeving van de beoogde activiteit bevinden zich onder andere de volgende objecten waarvoor de voorgenomen activiteit gevolgen kan hebben:

- bloemdijken (bijlage B, ligging wordt nader onderzocht);
- habitatrichtlijngebied Vogelkreek (bijlage C);
- habitat- en vogelrichtlijngebied Westerschelde (bijlage C);
- woningen van derden (kortste afstand is circa 300 meter).

Van de volgende kenmerken van de bestaande toestand zullen ten behoeve van het MER gegevens worden verzameld en geanalyseerd:

- ammoniakdepositie;
- geurbelasting;
- fijn stof;
- bodem- en waterkwaliteit;
- verkeer;
- landschap;
- levende natuur.

Op basis van beschikbare gegevens zal inzicht worden gegeven op de reeds bestaande en te verwachten ammoniakdepositie op de voor verzuring gevoelige gebieden en Natura 2000-gebieden, voor zover die zijn gelegen binnen 3.000 meter van de beoogde varkenshouderij.

Op basis van beschikbare gegevens zal inzicht worden gegeven in de reeds bestaande en te verwachten geurbelasting van voor geur gevoelige objecten in de omgeving van de beoogde varkenshouderij.

6.1 Inleiding

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu worden het voorkeursalternatief, het welzijnsalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief op hun milieugevolgen beschouwd.

6.2 Ammoniak

Bij het houden van vee en de opslag van mest zal emissie van ammoniak optreden. In het MER wordt de ammoniakemissie bij de verschillende alternatieven berekend en wordt de ammoniakemissie getoetst aan de wettelijke bepalingen zoals de Wet ammoniak en veehouderij en het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Middels natuurwaardenonderzoek wordt onderzocht waar kwetsbare vegetaties voorkomen. De gevolgen van de ammoniakdepositie op de kwetsbare vegetaties worden beoordeeld waarbij rekening wordt gehouden met de bestaande en de te verwachten achtergronddepositie en de voor de verschillende gebieden van toepassing zijnde kritische depositiewaarde.

6.3 Geur

Het houden van dieren, de opslag van bijproducten en het gebruik van brijvoer kan geurhinder veroorzaken. Door het toepassen van luchtwassers kan de geuremissie tot een minimum worden beperkt. In het MER zal de geuremissie van de verschillende alternatieven worden berekend. Zowel individuele als cumulatieve geurhinder zullen worden beoordeeld op basis van de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996 en de Brochure Lucht 46. Daarnaast wordt ingegaan op de invloed van de brijvoeding op de geuremissie en geurhinder.

De geurhinder zal tevens worden getoetst aan de Wet geurhinder en veehouderij en de bijbehorende uitvoeringsregeling voor zover deze bij het opstellen van het MER bekend zijn.

6.4 Fijn stof

In het MER zal een kwalitatieve beschrijving van de stofemissies bij de verschillende alternatieven worden opgenomen. Op basis van de meest recente gegevens over fijn stof-emissies bij varkenshouderijen zal een kwantitatieve toets aan het Besluit luchtkwaliteit 2005 worden uitgevoerd. Indien bij het opstellen van het MER meer bekend is over de wijziging van de Wet milieubeheer met betrekking tot luchtkwaliteitseisen, zal hieraan worden getoetst.

6.5 Bodem en water

Beschreven zal worden op welke wijze verontreinigende stoffen in bodem, grondwater en oppervlaktewater kunnen komen en hoe dit zoveel mogelijk zal worden voorkomen. Hierbij wordt onder ander ingegaan op de opslag en afvoer van dierlijke mest en de opslag van milieugevaarlijke stoffen. Ook het waterverbruik verdient aandacht in het MER.

6.6 Energie

In het MER zal aandacht worden besteed aan het energiegebruik bij de verschillende alternatieven. Het verwachte verbruik en het aspect duurzame energie verdient hierbij aandacht.

6.7 Geluid

Geluid wordt veroorzaakt door vaste installaties binnen de inrichting (bijvoorbeeld ventilatoren en vijzels) en door geluidsbronnen die met een bepaalde regelmaat terugkomen (bijvoorbeeld het lossen van voer en het laden van dieren).

Bij de beoordeling van het aspect geluid worden de 'Handreiking industrielawaai en vergunningverlening' (oktober 1998) en de circulaire 'Geluidshinder veroorzaakt door wegverkeer van en naar de inrichting' (29 februari 1996) toegepast.

In de directe omgeving van de beoogde varkenshouderij zijn geen woningen van derden of ander geluidgevoelige bestemmingen gelegen. De dichtstbijgelegen woning van derden bevindt zich op circa 300 meter van de beoogde varkenshouderij. Daarom wordt er op voorhand van uitgegaan dat kan worden voldaan aan de streefwaarden voor een landelijke omgeving.

6.8 Externe veiligheid

Uitgangspunt bij het voorkeursalternatief is dat brijvoeding wordt toegepast. Hiertoe worden onder meer vloeibare bijproducten afkomstig uit de voedingsmiddelenindustrie toegepast. Bij sommige producten kan fermentatie optreden waarbij brandbare of explosieve gassen kunnen vrijkomen. Tevens worden in de verschillende alternatieven chemische luchtwassers toegepast. Hiervoor moeten gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en aan- of afgevoerd. In het MER zal worden beschreven of hierbij risico's voor de omgeving optreden.

6.9 Verkeer

In het MER zullen de verkeersintensiteit als gevolg van de voorgenomen activiteit, de meest waarschijnlijke rijroutes en mogelijke alternatieven beschreven worden.

6.10 Landschap

Een kwalitatieve beschrijving van de landschappelijke inpassing zal worden opgenomen in het MER.

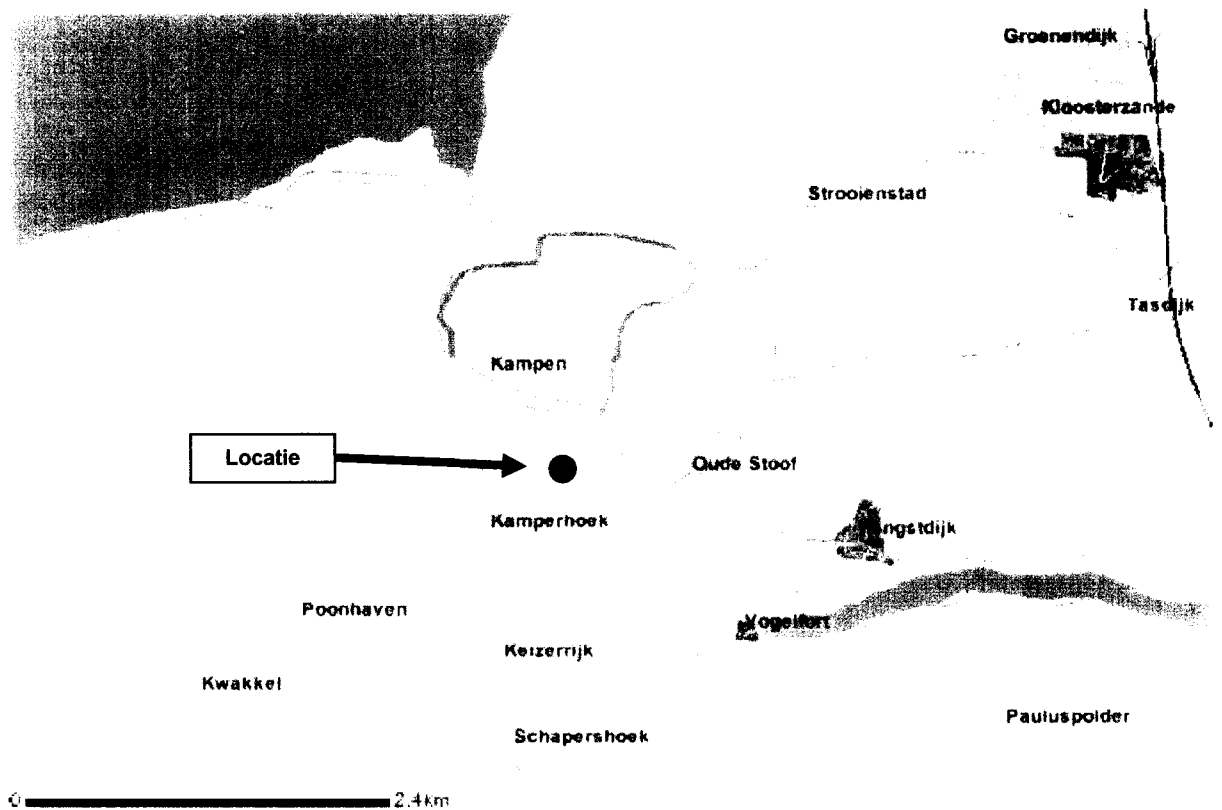
6.11 Levende natuur

De effecten van emissies via bodem, lucht en water op gevoelige objecten als flora en fauna en ecosystemen in natuurterreinen zullen worden nagezien. Tevens wordt gekeken naar de effecten van extra bebouwing op aanwezige flora en fauna. Toetsing vindt mede plaats aan de hand van de Flora en Faunawet, de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 en de Europese Habitatrichtlijn.

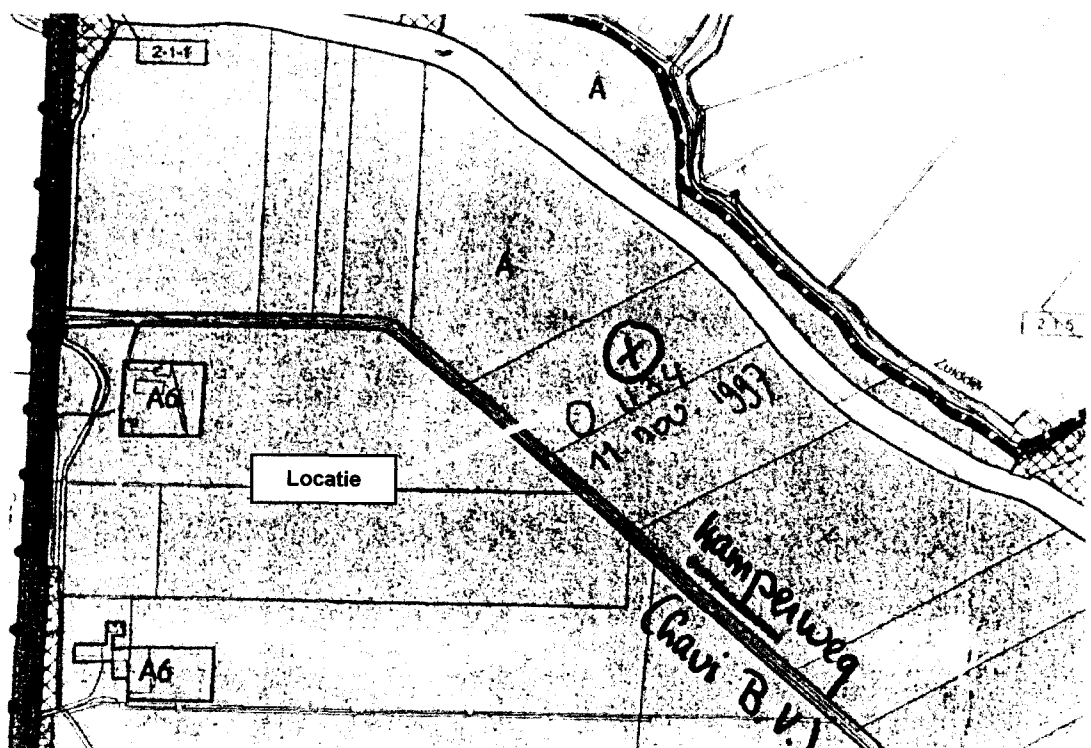
Het voorkeursalternatief zal worden vergeleken met de referentiesituatie, de eerder vergunde situatie, het welzijnsalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief.

Daar waar mogelijk, wordt de vergelijking kwantitatief uitgevoerd. In de andere gevallen zal de vergelijking kwalitatief worden beschreven. Doel is om inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

Bijlage A Situering bedrijf

Schaal circa 1:50.000

Schaal circa 1:10.000

Foto locatie Kamperweg, richting noord-west, mei 2006

Foto locatie richting noord, mei 2006

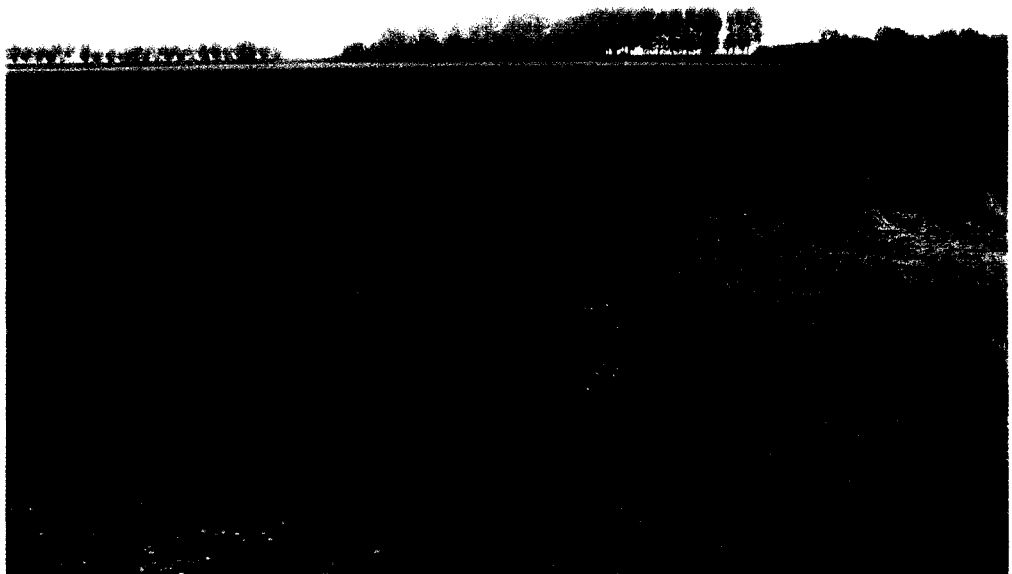

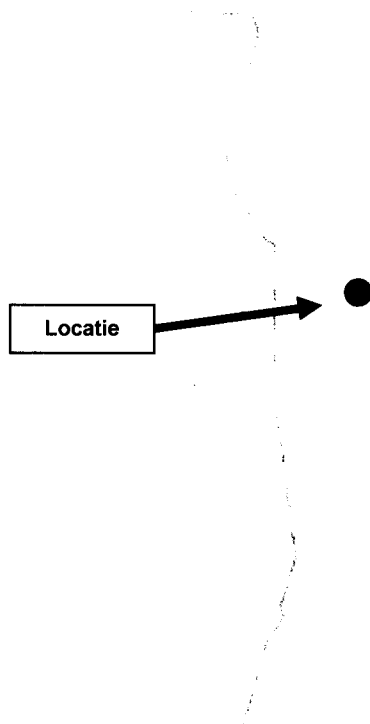
Foto locatie Kamperweg, richting noord-noord-oost, mei 2006

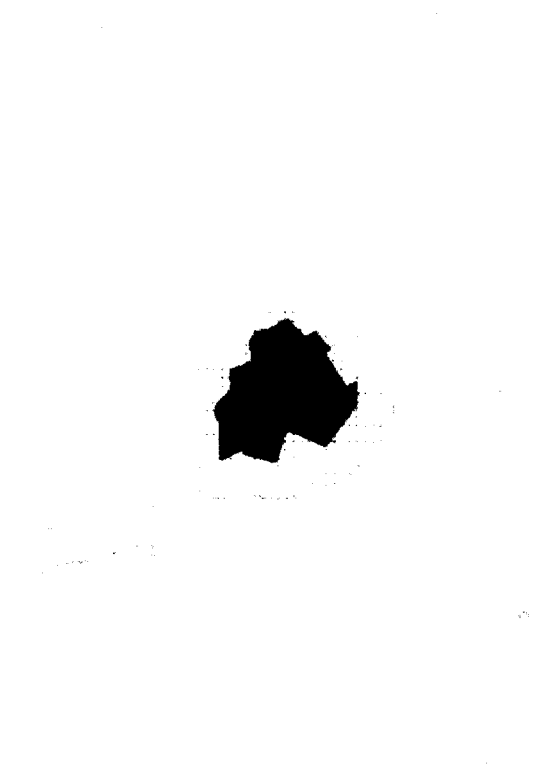
Foto locatie Kamperweg richting noord-oost, mei 2006

Bijlage B Ligging kwetsbaar gebied

Schaal circa 1:50.000

Ammoniakbeleid voor Zeeland

Begrenzing van kwetsbare gebieden binnen de EHS

Volgens de Wet ammoniak en veehouderei

Uitsluitend "Kleinere" (2015)

Aankomst van de natuur: Begrenzing van kwetsbare natuur binnen de Zeeland
in het kader van de Ammoniakwet en de Wet Ammoniak en Veehouderij

verklaring

natuur

250 meter zone rond kwetsbare natuurgebieden

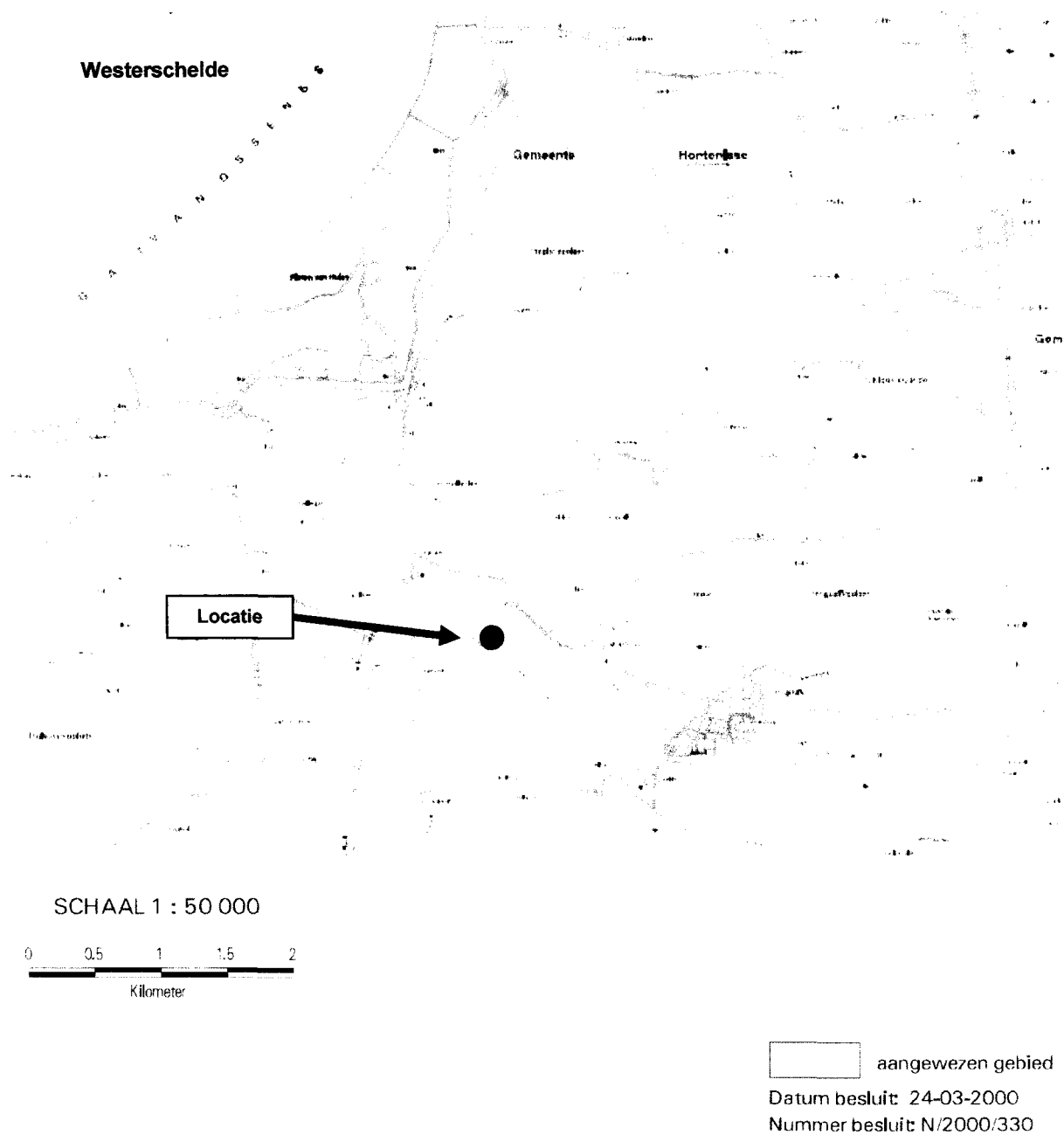
Kwetsbare bloemdijken (door gemeenten aangewezen)

250 meter zone rond kwetsbare bloemdijken

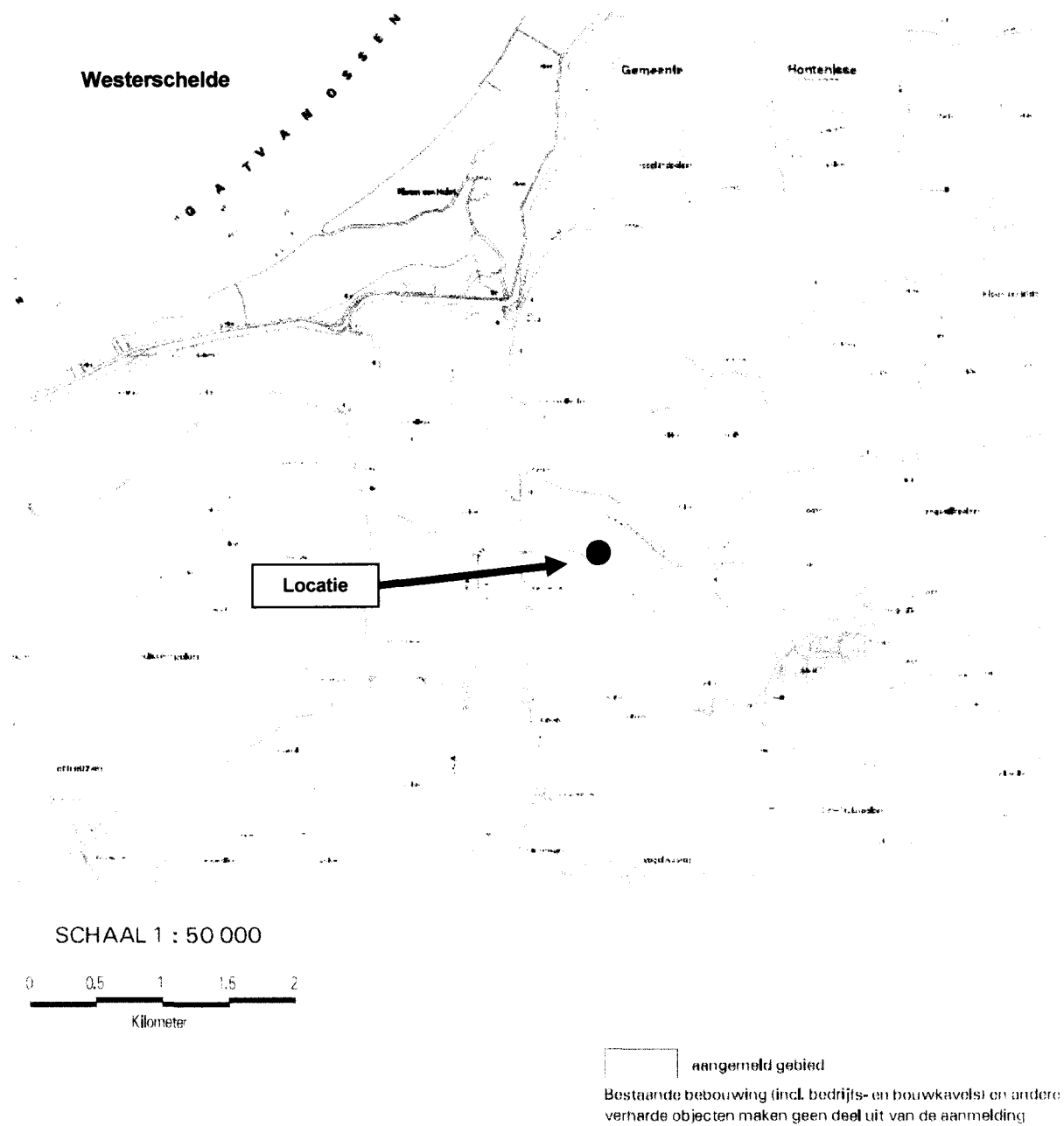
Bijlage C Kaarten Natura-2000 gebieden

Vogelrichtlijngebied Westerschelde

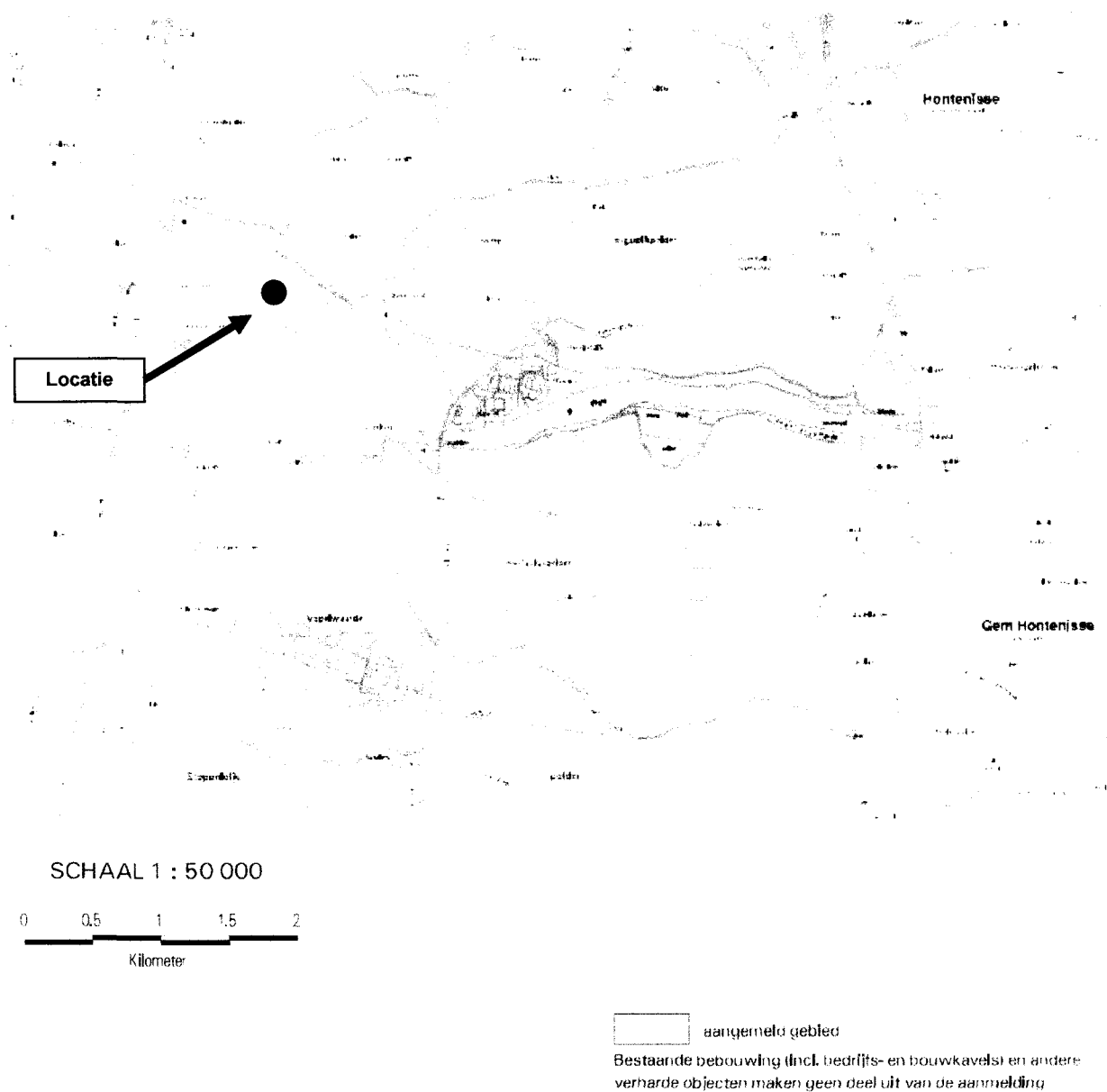
Afstand locatie Kamperweg tot rand speciale beschermingszone Westerschelde circa 2.000 meter

Habitatrichtlijngebied Westerschelde

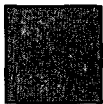

Afstand locatie Kamperweg tot rand speciale beschermingszone Westerschelde circa 2.000 meter

Habitatrichtlijngebied Vogelkreek

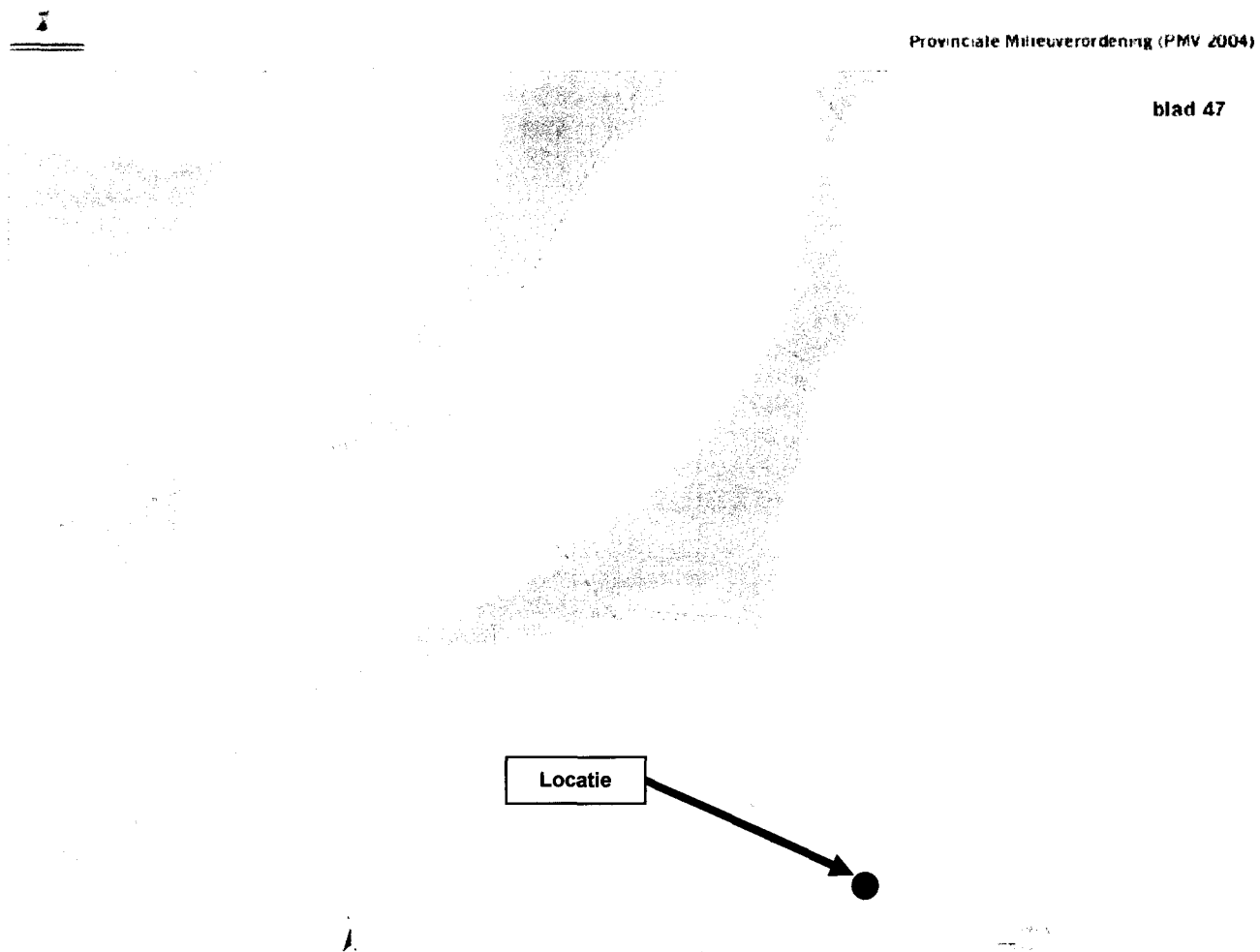

Afstand locatie Kamperweg tot rand speciale beschermingszone Vogelkreek circa 1.500 meter

Bijlage D Kaart Provinciale milieuverordening Zeeland 2004

Provinciale Milieuverordening Zeeland (PMV 2004) - detailkaart blad 47

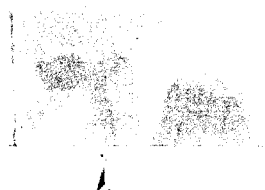
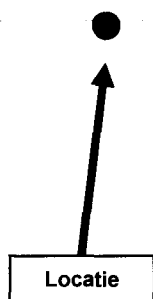

Provinciale Milieuverordening Zeeland (PMV2004) - detailkaart blad 53

Provinciale Milieuverordening (PMV 2004)

blad 53

Bijlage E Eerder vergunde situatie

Milieuvergunning verleend op 11 februari 1997

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleesvarkens, mestopvang in en spoelen met NH ₃ -arme vloeistof (inclusief aanzuren), hokoppervlak maximaal 0,8 m ² Groen Label BB 93.06.010	D 3.2.2.1	4.618	1,4	6.465,2
Totaal				6.465,2

Geuremissie in mve conform Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996

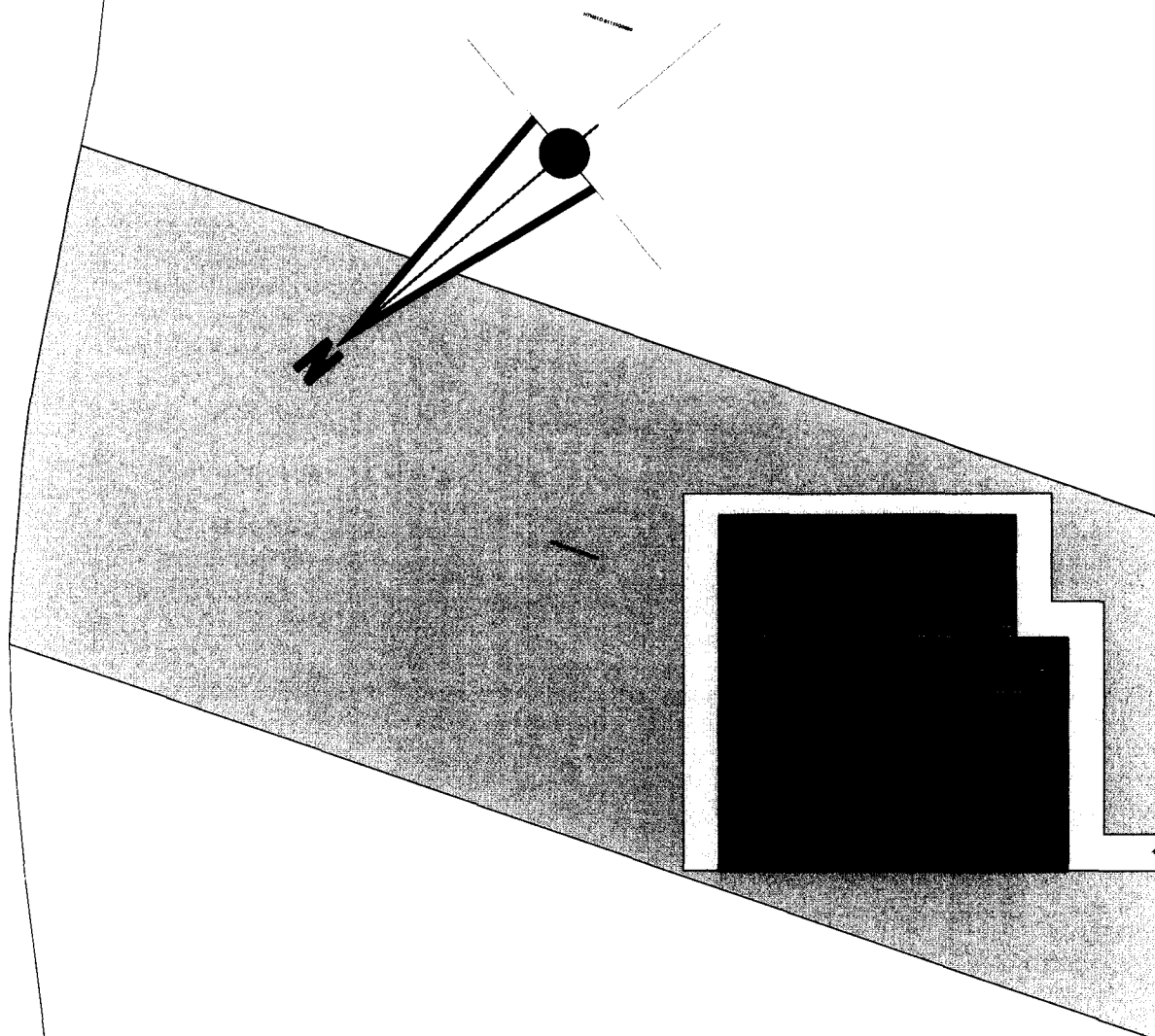
Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			Dieren/mve	Totaal mve
Vleesvarkens, mestopvang in en spoelen met NH ₃ -arme vloeistof (inclusief aanzuren), hokoppervlak maximaal 0,8 m ² Groen Label BB 93.06.010	D 3.2.2.1	4.618	1.4	3.298
Totaal				3.298

Afstanden		Benodigde afstand
Categorie I:	bebouwde kom, ziekenhuizen, verblijfsrecreatie	461 meter
Categorie II:	lintbebouwing buiten de bebouwde kom, dagrecreatie	367 meter
Categorie III:	niet-agrarische bebouwing in het buitengebied	224 meter
Categorie IV:	andere agrarische bedrijven	154 meter

Geuremissie in odour units

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			OU/s/dp	Totaal OU/s
Vleesvarkens, mestopvang in en spoelen met NH ₃ -arme vloeistof (inclusief aanzuren), hokoppervlak maximaal 0,8 m ² Groen Label BB 93.06.010	D 3.2.2.1	4.618	17,9	82.662
Totaal				82.662

* op basis van emissiefactor < 1,5 kg NH₃ ten opzichte van 23 OU/s/dp hokemissie voor een traditionele stal (= 1 mve).

SITUATIE

kadastrale gemeente Hontenisse
sectie O n° 1134
schaal 1 : 2000

	perceel
	bouwblok
	grens van de inrichting
	bestaande gebouwen
	nieuwbouw
	bedrijfswoning
	erfverharding
	te slopen gebouwen
	omliggende bebouwing
	water
	emissiepunt ventilator

Situatietekening "eerder vergunde situatie"
van het bedrijf a.d. Kamperweg
ongenummerd te Vogelwaarde
opdrachtgever:
Lavrijsen Vogelwaarde BV
Boegent 9
5541 TE te Reusel

project adviseur	P. v. Iperen	
gelekend	P. v.d. Heijden	
datum	a	7 juni 2006
	b	9 juni 2006
	c	
	d	

projectno.
453401

blad **S4**

AGRA-MATIC

BOUW MILIEU ADVIES

Postbus 114, 6710 BC Ede
tel. 0318-675400, fax 0318-675409

Bijlage F Voorkeursalternatief

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwasser – 95%	D 3.2.14.2	7.000	0,18	1.260
Totaal				1.260

Geuremissie in mve conform Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996

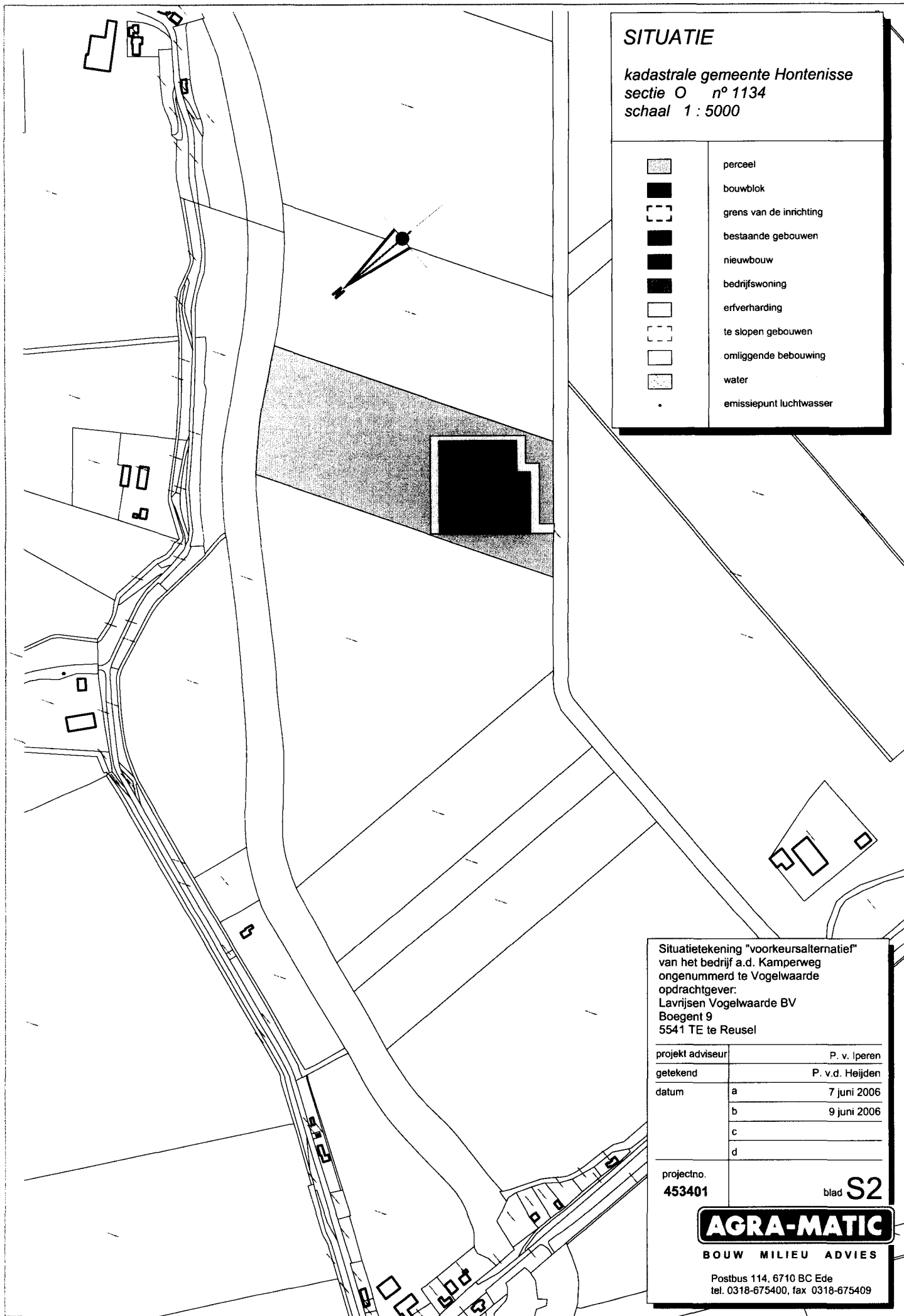
Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			Dieren/mve	Totaal mve
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwasser	D 3.2.14.2	7.000	1,4	5.000
Totaal				5.000

Afstanden		Benodigde afstand
Categorie I:	bebouwde kom, ziekenhuizen, verblijfsrecreatie	570 meter
Categorie II:	lintbebouwing buiten de bebouwde kom, dagrecreatie	450 meter
Categorie III:	niet-agrarische bebouwing in het buitengebied	267 meter
Categorie IV:	andere agrarische bedrijven	189 meter

Geuremissie in odour units

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			OU/s/dp	Totaal OU/s
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwasser	D 3.2.14.2	7.000	16,1*	112.700
Totaal				112.700

* op basis van 23 OU/s/dp hokemissie en 30% reductie door chemische luchtwasser.

SITUATIE

kadastrale gemeente Hontenisse
sectie O n° 1134
schaal 1 : 5000

	perceel
	bouwblok
	grens van de inrichting
	bestaande gebouwen
	nieuwbouw
	bedrijfswoning
	erfverharding
	te slopen gebouwen
	omliggende bebouwing
	water
	emissiepunt luchtwater

Situatietekening "voorkeursalternatief"
van het bedrijf a.d. Kamperweg
ongenummerd te Vogelwaarde
opdrachtgever:
Lavrijsen Vogelwaarde BV
Boegent 9
5541 TE te Reusel

projekt adviseur	P. v. Iperen
getekend	P. v.d. Heijden
datum	a 7 juni 2006
	b 9 juni 2006
	c
	d

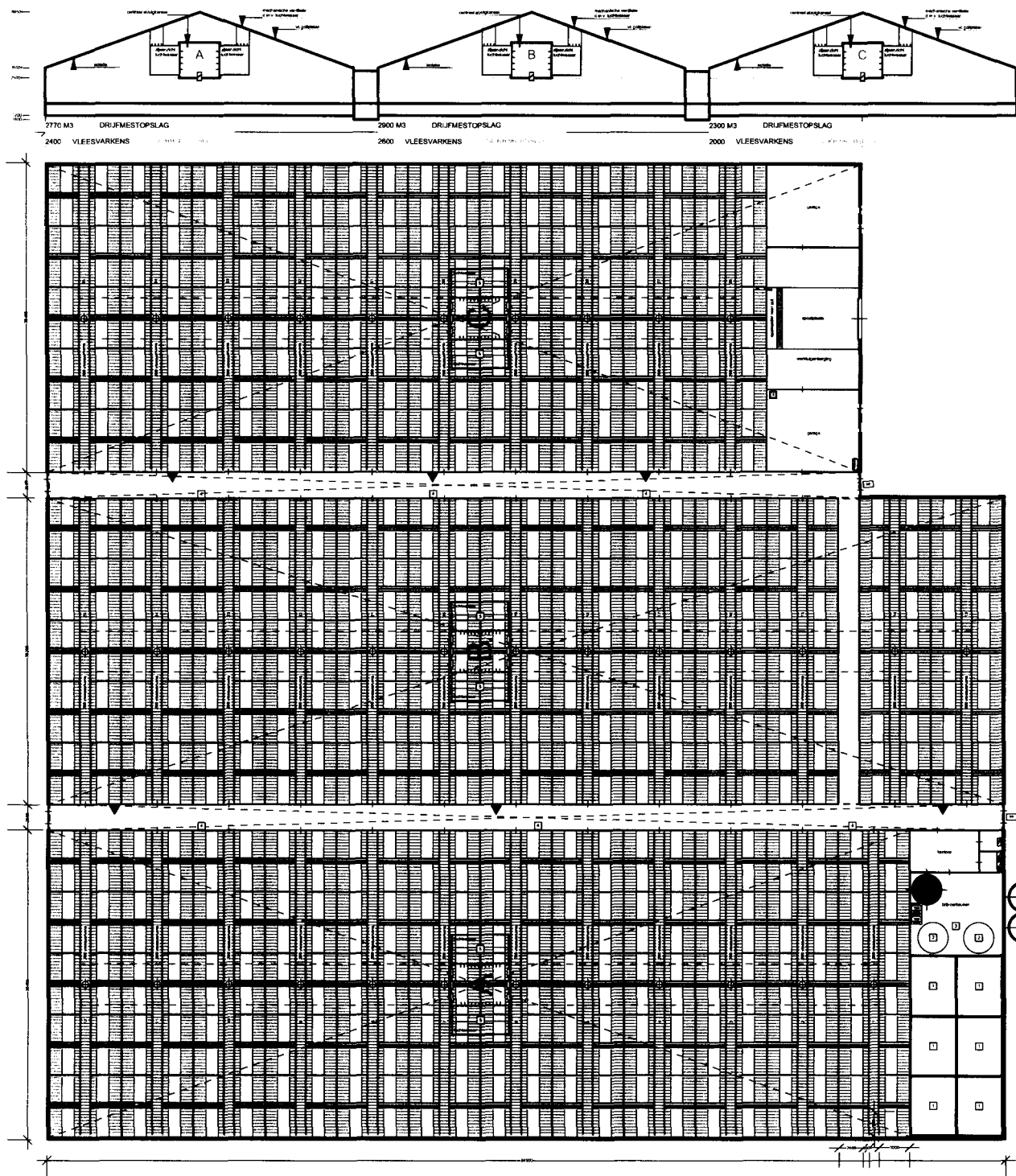
projectno.
453401

blad **S2**

AGRA-MATIC

BOUW MILIEU ADVIES

Postbus 114, 6710 BC Ede
tel. 0318-675400, fax 0318-675409

Plattegrond "voorkeursalternatief"
van het bedrijf a.d. Kamperweg
ongenummerd te Vogelwaarde
opdrachtgever:
Lavrijsen Vogelwaarde BV
Boegent 9
5541 TE te Reusel

project adviseur	P. v. Iperen
getekend	P. v.d. Heijden
datum	9 juni 2006
	a
	b
	c
	d

projectno.
453401

blad **S5**

AGRA-MATIC

BOUW MILIEU ADVIES

Postbus 114, 6710 BC Ede
tel. 0318-675400, fax 0318-675409

Schaal 1:600

Bijlage G Welzijnsalternatief

Welzijnsalternatief 1

Alle varkens hebben minimaal 1 m² vloeroppervlak ter beschikking. Het aantal te houden vleesvarkens blijft gelijk door uitbreiding van het staloppervlak.

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwater – 95%	D 3.2.14.2	7.000	0,18	1.260
Totaal				1.260

Geuremissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			Dieren/mve	Totaal mve
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwater	D 3.2.14.2	7.000	1,4	5.000
Totaal				5.000

Afstanden		Benodigde afstand
Categorie I:	bebouwde kom, ziekenhuizen, verblijfsrecreatie	570 meter
Categorie II:	lintbebouwing buiten de bebouwde kom, dagrecreatie	450 meter
Categorie III:	niet-agrarische bebouwing in het buitengebied	267 meter
Categorie IV:	andere agrarische bedrijven	189 meter

Welzijnsalternatief 2

Alle varkens hebben minimaal 1 m² vloeroppervlak ter beschikking. Het staloppervlak blijft gelijk waardoor minder varkens gehouden kunnen worden.

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleesvarkens (oppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwater – 95%	D 3.2.14.2	5.600	0,18	1.008
Totaal				1.008

Geuremissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			Dieren/mve	Totaal mve
Vleesvarkens (oppervlak > 0,8 m ²) Chemische luchtwater	D 3.2.14.2	5.600	1,4	4.000
Totaal				4000

Afstanden		Benodigde afstand
Categorie I:	bebouwde kom, ziekenhuizen, verblijfsrecreatie	509 meter
Categorie II:	lintbebouwing buiten de bebouwde kom, dagrecreatie	403 meter
Categorie III:	niet-agrarische bebouwing in het buitengebied	243 meter
Categorie IV:	andere agrarische bedrijven	170 meter

Bijlage H Meest milieuvriendelijk alternatief

Ammoniakemissie

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie	
			kg NH ₃ /plaats	Totaal kg NH ₃
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Combi chemische luchtwasser en biologische luchtwasser	D 3.2.14.2 + D 3.2.8	7.000	0,18*	1.260
Totaal				1.260

* laagste norm van de twee systemen, zolang er voor het combi-systeem geen emissiefactor is vastgesteld.

Geuremissie (in mve, conform Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996)

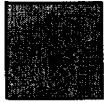
Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			dieren/mve	Totaal mve
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Combi chemische luchtwasser en biologische luchtwasser	D 3.2.14.2 + D 3.2.8	7.000	1,4	5.000
Totaal				5.000

Afstanden		Benodigde afstand
Categorie I:	bebouwde kom, ziekenhuizen, verblijfsrecreatie	570 meter
Categorie II:	lintbebouwing buiten de bebouwde kom, dagrecreatie	450 meter
Categorie III:	niet-agrarische bebouwing in het buitengebied	267 meter
Categorie IV:	andere agrarische bedrijven	189 meter

Geuremissie (in odour units)

Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Geuremissie	
			OU/s/dp	Totaal OU/s
Vleesvarkens (hokoppervlak > 0,8 m ²) Combi chemische luchtwasser en biologische luchtwasser	D 3.2.14.2 + D 3.2.8	7.000	8,9*	62.300
Totaal				62.300

* op basis van 23 OU/s/dp hokemissie, 30% reductie door chemische luchtwasser en 45% reductie door biologische luchtwasser.

Bijlage I Beschrijving stalsystemen

De volgende beschrijvingen van emissiearme stalsystemen zijn hierna opgenomen:

Emissiearm systeem:	RAV nummer:	Toegepast in:
Chemische luchtwasser 95%	D 3.2.14.2	Voorkeursalternatief - Diervriendelijk alternatief
Biologische luchtwasser	D 3.2.8.2	Meest milieuvriendelijk alternatief

Beschrijving
Chemische luchtwasser 95%
D 3.2.14.2

Groen Labelnummer: BB 00.02.084

Toegekend op: 24 februari 2000

Vervangt nummer: n.v.t.

Toegekend op: n.v.t.

Geldigheid voor het systeem: Tot herroeping door het Bestuur van de Stichting Groen Label

Naam van het systeem: Chemisch luchtwassysteem 95%

Diercategorie: Vleesvarkens, kraamzeugen, guste en dragende zeugen, gespeende biggen en beren

Postbus 70
2280 AB Rijswijk
tel. 070 4144700
fax 070 4144702

Korte omschrijving van het stelsysteem:

De ammoniakemissie wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Dit systeem bestaat uit verticaal geplaatste elementen, waarover minimaal om de 20 minuten de aangezuurde wasvloeistof gedurende 1 minuut gesproeid wordt. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Middels toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt continu de ammoniak omgezet in een zout.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Chemisch luchtwassysteem
Een chemisch luchtwassysteem kan de ventilatielucht van één of meerdere afdelingen behandelen. Op de situatietekening van het totale bedrijf dient dit duidelijk te worden aangegeven.
- 2) Ventilatielucht
 - a. van elke afdeling waarvoor de lagere emissiewaarde van kracht is, dient alle ventilatielucht via het chemisch luchtwassysteem de stal te verlaten;
 - b. bij het gebruik van een centraal afzuigkanaal moet het doorstroomoppervlak van dit kanaal tenminste 1 cm² per m³ per uur maximale ventilatiecapaciteit bedragen. Voorts moeten de door het Klimaatplatform vastgestelde normen voor maximale ventilatie in acht worden genomen.
- 3) Registratie instrumenten
Ten behoeve van de wekelijkse controle (zie bijlage 2), moeten een urenteller en een geijkte waterpulsometer worden aangebracht. De urenteller is nodig voor het registreren van de draaiuren van de circulatiepomp. Door de watermeter wordt de hoeveelheid spuiwater geregistreerd. Deze waarden moeten continu worden geregistreerd en niet vrij toegankelijk worden opgeslagen.
- 4) Zuuropslag
De inhoud van de opslag moet snel en accuraat kunnen worden afgelezen.
- 5) Afvoer spuiwater
Het spuiwater mag niet worden afgevoerd naar een mestkelder die in open verbinding staat met de dieren. Aanbevolen wordt om het spuiwater af te voeren naar een aparte opslag waarin zich geen mest bevindt.

Eisen aan het gebruik:

- 1) Conform het monstername protocol (zie bijlage 1) dient elk half jaar een monster van het waswater te worden genomen. De analyseresultaten dienen binnen de aangegeven grenzen te liggen. Indien deze buiten de grenzen liggen dient de gebruiker en/of leverancier actie te ondernemen. Monstername, vervoer en analyse van het waswater en de rapportage daarvan dienen door een STERIN/STERLAB gecertificeerde instelling te worden uitgevoerd.
- 2) Door vervuiling van het filterpakket zal de ventilatielucht een hogere weerstand ondervinden. Om deze reden dient het luchtwassysteem minimaal elk jaar te worden gereinigd.
- 3) Er dient een logboek te worden bijgehouden met betrekking tot enerzijds metingen, onderhoud, analyseresultaten van het waswater en optredende storingen en anderzijds de wekelijkse controlewerkzaamheden (zie bijlage 2).
- 4) Het chemisch luchtwassysteem moet een ammoniakverwijderingsrendement hebben van minimaal 95%.
- 5) Er dient een onderhoudscontract en een adviescontract afgesloten te zijn met de leverancier. In het onderhoudscontract moet een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem zijn opgenomen. Voorts zijn in dit contract taken van de leverancier opgenomen. Bijlage 2 geeft informatie over de standaardinhoud van het onderhoudscontract. Het adviescontract biedt steun bij vragen over de procesvoering van het luchtwassysteem.

Nadere bijzonderheden:

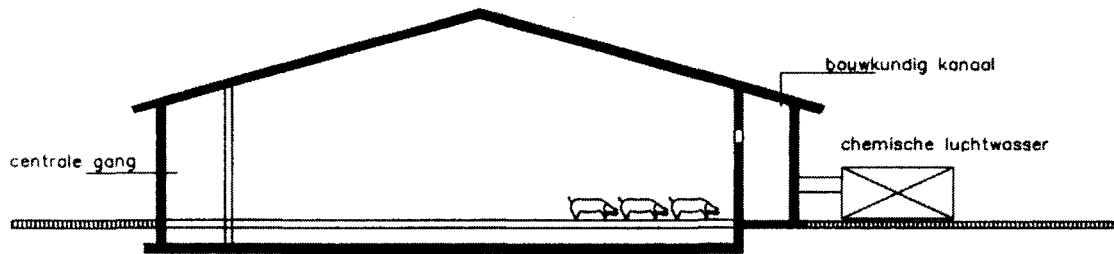
- 1) Bij de vergunningaanvraag dient het dimensioneringsplan van het luchtwassysteem, conform het toelatingscertificaat (waaruit onder meer de relatie met het aantal dieren per diercategorie blijkt) en het monsternameprotocol te worden overlegd.
- 2) Het monsternameprotocol en de bedieningshandleiding dienen op een centrale plaats bij de installatie te worden bewaard.
- 3) De bestemming van het spuiwater van het chemisch luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven. De Stichting Groen Label wijst het bevoegd gezag, de luchtwaterproducent/leverancier en de vergunninghouder er op dat verwijdering en afzet van het spuiwater binnen de vigerende regelgeving dienen plaats te vinden. Daarnaast dient de luchtwaterproducent/leverancier de veehouder hier expliciet op te wijzen.
- 4) De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren in de periode van 3 tot 9 maanden nadat het systeem is geïnstalleerd. Om op langere termijn het ammoniakverwijderingsrendement van het chemisch luchtwassysteem aan te tonen kan de vergunningverlener voorschrijven tot het herhalen van de rendementsmeting. In bijlage 3 is een beschrijving opgenomen van de wijze waarop de rendementsmeting moet worden uitgevoerd.
- 5) Chemische luchtwassystemen worden gekenmerkt door het vrijkomen van spuiwater en extra energieverbruik door de ventilatoren.
- 6) Het gehalte aan ammoniumsulfaat in het spuiwater moet minimaal 1,2 mol/liter bedragen.
- 7) Voor de opslag van en het omgaan met zwavelzuur zijn door de arbeidsinspectie en de Commissie Preventie van Rampen voor gevaarlijke stoffen richtlijnen opgesteld (P-blad 134.4 en CPR-richtlijn 15-1). Het niet nakomen van deze richtlijnen kan ernstige ongelukken tot gevolg hebben.
- 8) De aanvrager noemt dit chemisch luchtwassysteem: "UniQ-95".
- 9) De beslissing van het Bestuur is genomen op basis van een door de aanvrager overlegd meetrapport. De emissie bedraagt:
 - a. Gespeende biggen
 - 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met maximaal 0,35 m² leefruimte per dierplaats;
 - 0,04 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met meer dan 0,35 m² leefruimte per dierplaats.
 - b. Kraamzeugen
 - 0,42 kg NH₃ per dierplaats per jaar.
 - c. Guste en dragende zeugen
 - 0,21 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij individuele huisvesting;
 - 0,21 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij groepshuisvesting.
 - d. Dekberen
 - 0,28 kg NH₃ per dierplaats per jaar.
 - e. Vleesvarkens
 - 0,13 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met maximaal 0,8 m² leefruimte per dierplaats;
 - 0,18 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met meer dan 0,8 m² leefruimte per dierplaats.
- 10) De bovenvermelde bijlagen 1, 2 en 3 zijn opgenomen in de bijlagen behorende bij chemische luchtwassystemen.

Tekeningen:

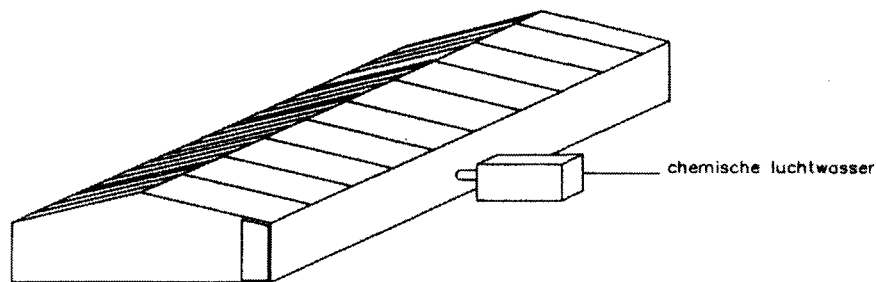
Zie ommezijde voor een schematisch overzicht van het chemisch luchtwassysteem en de integratie van het luchtwassysteem in de stal.

Aangevraagd door:

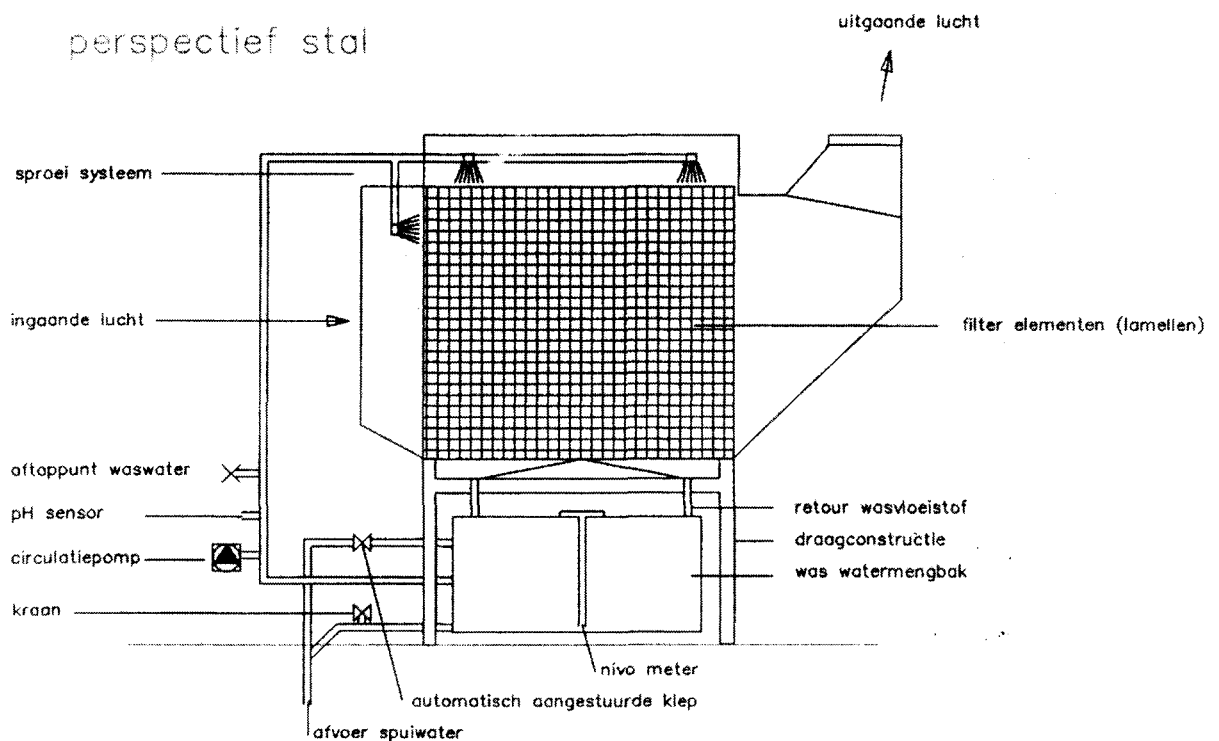
Uni-Q-Fill International B.V. te Meyel, tel. 077 4661200.

doorsnede

perspectief stal

doorsnede chemische luchtwasser

Omschrijving:

Chemisch luchtwassysteem 95% voor vlees-
varkens, kraamzeugen, guste en dragende
zeugen, gespeende biggen en beren

Aangevraagd door:

Uni-Q-Fill International B.V.
te Meyel

Datum Groen Label:

24-02-2000

Behorende bij aanvraag:

BB 00.02.084

Postbus 70
2280 AB Rijswijk
tel. 070 4144700
fax 070 4144702

Groen Labelnummer: BB 99.06.076
Toegekend op: 17 juni 1999
Vervangt nummer: n.v.t. **Toegekend op:** n.v.t.
Geldigheid voor het systeem: Tot herroeping door het Bestuur van de Stichting Groen Label
Naam van het systeem: Chemisch luchtwassysteem 95%
Diercategorie: Vleesvarkens, kraamzeugen, guste en dragende zeugen, gespeende biggen en beren

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De ammoniakemissie wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Dit systeem bestaat uit een kolom met vulmateriaal, waarover continu aangezuurde wasvloeistof wordt gespreid. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Middels toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt continu de ammoniak omgezet in een zout.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Chemisch luchtwassysteem
Een chemisch luchtwassysteem kan de ventilatielucht van één of meerdere afdelingen behandelen. Op de situatietekening van het totale bedrijf dient dit duidelijk te worden aangegeven.
- 2) Ventilatielucht
a. van elke afdeling waarvoor de lagere emissiewaarde van kracht is, dient alle ventilatielucht via het chemisch luchtwassysteem de stal te verlaten;
b. bij het gebruik van een centraal afzuigkanaal moet het doorstroomoppervlak van dit kanaal tenminste 1 cm² per m³ maximale ventilatiecapaciteit bedragen. Voorts moeten de door het Klimaatplatform vastgestelde normen voor maximale ventilatie in acht worden genomen.
- 3) Registratie instrumenten
Ten behoeve van de wekelijkse controle (zie bijlage 2), moeten een urenteller en een geijkte waterpulsometer worden aangebracht. De urenteller is nodig voor het registreren van de draaiuren van de circulatiepomp. Door de watermeter wordt de hoeveelheid spuiwater geregistreerd. Deze waarden moeten continu worden geregistreerd en niet vrij toegankelijk worden opgeslagen.
- 4) Zuuropslag
De inhoud van de opslag moet snel en accuraat kunnen worden afgelezen.
- 5) Afvoer spuiwater
Het spuiwater mag niet worden afgevoerd naar een mestkelder die in open verbinding staat met de dieren. Aanbevolen wordt om het spuiwater af te voeren naar een aparte opslag waarin zich geen mest bevindt.

Eisen aan het gebruik:

- 1) Conform het monstername protocol (zie bijlage 1) dient elk half jaar een monster van het waswater te worden genomen. De analyseresultaten dienen binnen de aangegeven grenzen te liggen. Indien deze buiten de grenzen liggen dient de gebruiker en/of leverancier actie te ondernemen. Monstername, vervoer en analyse van het waswater en de rapportage daarvan dienen door een STERIN/STERLAB gecertificeerde instelling te worden uitgevoerd.
- 2) Door vervuiling van het filterpakket zal de ventilatielucht een hogere weerstand ondervinden. Om deze reden dient het luchtwassysteem minimaal elk jaar te worden gereinigd.
- 3) Er dient een logboek te worden bijgehouden met betrekking tot enerzijds metingen, onderhoud, analyseresultaten van het waswater en optredende storingen en anderzijds de wekelijkse controlewerkzaamheden (zie bijlage 2).
- 4) Het chemisch luchtwassysteem moet een ammoniakverwijderingsrendement hebben van minimaal 95%.
- 5) Er dient een onderhoudscontract en een adviescontract afgesloten te zijn met de leverancier. In het onderhoudscontract moet een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem zijn opgenomen. Voorts zijn in dit contract taken van de leverancier opgenomen. Bijlage 2 geeft informatie over de standaardinhoud van het onderhoudscontract. Het adviescontract biedt steun bij vragen over de procesvoering van het luchtwassysteem.

Nadere bijzonderheden:

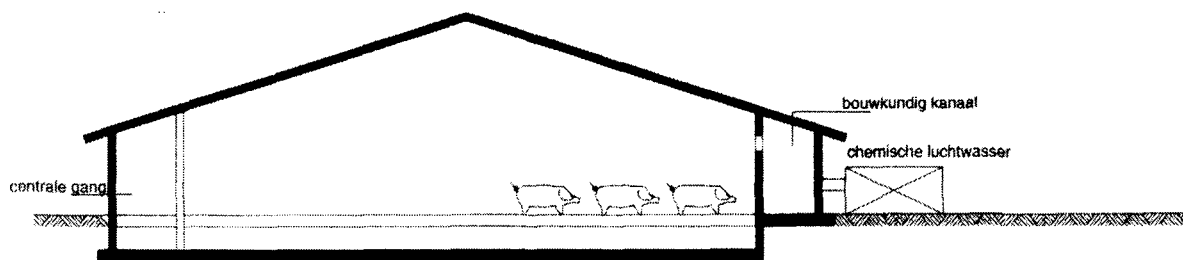
- 1) Bij de vergunningaanvraag dient het dimensioneringsplan van het luchtwassysteem, conform het toelatingscertificaat (waaruit onder meer de relatie met het aantal dieren per diercategorie blijkt) en het monsternameprotocol te worden overlegd.
- 2) Het monsternameprotocol en de bedieningshandleiding dienen op een centrale plaats bij de installatie te worden bewaard.
- 3) De bestemming van het spuiwater van het chemisch luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven. Afvoer naar de mestkelder in de stal (en daarmee in open verbinding met de dieren) is niet toegestaan in verband met het gevaar van het vrijkomen van zwavelwaterstofgas. Lozen van het spuiwater op het gemeentelijke riool is niet toegestaan.
- 4) De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren in de periode van 3 tot 9 maanden nadat het systeem is geïnstalleerd. Om op langere termijn het ammoniakverwijderingsrendement van het chemisch luchtwassysteem aan te tonen kan de vergunningverlener voorschrijven tot het herhalen van de rendementsmeting. In bijlage 3 is een beschrijving opgenomen van de wijze waarop de rendementsmeting moet worden uitgevoerd.
- 5) Chemische luchtwassystemen worden gekenmerkt door het vrijkomen van spuiwater en extra energieverbruik door de ventilatoren.
- 6) Het gehalte aan ammoniumsulfaat in het spuiwater moet minimaal 2,1 mol/liter bedragen.
- 7) Voor de opslag van en het omgaan met zwavelzuur zijn door de arbeidsinspectie en de Commissie Preventie van Rampen voor gevaarlijke stoffen richtlijnen opgesteld (P-blad 134.4 en CPR-richtlijn 15-1). Het niet nakomen van deze richtlijnen kan ernstige ongelukken tot gevolg hebben.
- 8) De aanvrager noemt dit chemisch luchtwassysteem: "ECO 95+".
- 9) De beslissing van het Bestuur is genomen op basis van een door de aanvrager overlegd meetrapport. De emissie bedraagt:
 - a. Gespeende biggen
 - 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met maximaal 0,35 m² leefruimte per dierplaats;
 - 0,04 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met meer dan 0,35 m² leefruimte per dierplaats.
 - b. Kraamzeugen
 - 0,42 kg NH₃ per dierplaats per jaar.
 - c. Guste en dragende zeugen
 - 0,21 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij individuele huisvesting;
 - 0,21 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij groepshuisvesting.
 - d. Dekberen
 - 0,28 kg NH₃ per dierplaats per jaar.
 - e. Vleesvarkens
 - 0,13 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met maximaal 0,8 m² leefruimte per dierplaats;
 - 0,18 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met meer dan 0,8 m² leefruimte per dierplaats.
- 10) De bovenvermelde bijlagen 1, 2 en 3 zijn opgenomen in de bijlagen behorende bij chemische luchtwassystemen.

Tekeningen:

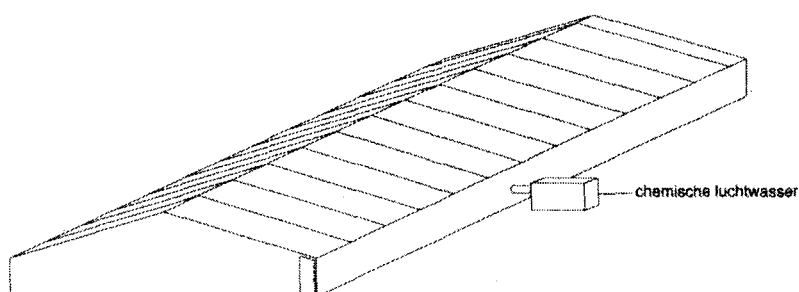
Zie ommezijde voor een schematisch overzicht van het chemisch luchtwassysteem en de integratie van het luchtwassysteem in de stal.

Aangevraagd door:

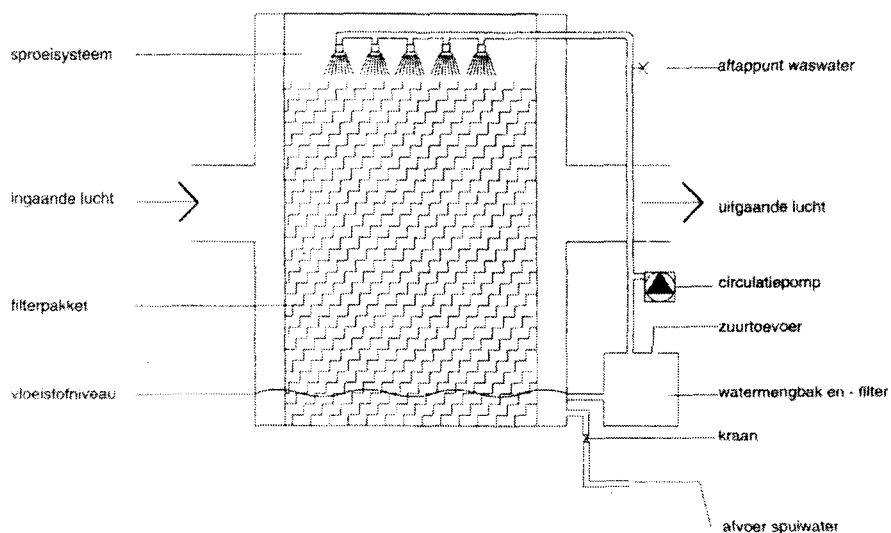
Bovema Konstrukties B.V. te Milsbeek, tel. 0485 51 44 92.

doorsnede stal

perspectief stal

doorsnede chemische luchtwasser

Omschrijving:

Chemisch luchtwassysteem voor vlees-
varkens, kraamzeugen, guste en dragende
zeugen, gespeende biggen en beren

Aangevraagd door:

Bovema Konstrukties B.V.
te Milsbeek

Datum Groen Label:

17-06-1999

Behorende bij aanvraag:

BB 99.06.076

BIJLAGEN BEHORENDE BIJ CHEMISCHE LUCHTWASSERS

d.d. 15 juni 2000 (vervangt de bijlagen van 4 november 1999)

Postbus 70
2280 AB Rijswijk
tel. 070 4144700
fax 070 4144702

BIJLAGE 1: MONSTERNAME PROTOCOL

Het is essentieel dat er een representatief monster van het in het luchtwassysteem aanwezige waswater wordt genomen. Het waswater dient op de hieronder aangegeven parameters te worden geanalyseerd. En de analyseresultaten dienen binnen een bepaalde bandbreedte te liggen.

Monstername plaats:

In de leiding van de recirculatiepomp naar de sproeiers is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

Monstername:

De monstername vindt plaats door in een emmer onder het aftappunt circa 2 liter waswater op te vangen. Hieruit wordt 100 milliliter in een monsterflesje gebracht. De analyse dient binnen 48 uur te worden uitgevoerd.

Analyse:

Het waswater dient in een laboratorium met STERLAB erkenning volgens daartoe geschikte normen te worden onderzocht op pH, ammonium ($\text{NH}_4^+\text{-N}$), en sulfaat (SO_4^{2-}). Het gehalte aan ammoniumsulfaat is systeem afhankelijk.

Bandbreedte van de analyses:

component	resultaat	actie gebruiker/leverancier
pH	afwijking < 0,5 pH eenheid	geen actie
	afwijking > 0,5 en < 1 pH eenheid	aandachtspunt
	afwijking > 1 pH eenheid	reparatie/onderhoud
$\text{M NH}_4^+/\text{SO}_4^{2-}$	afwijking < 10%	geen actie
	afwijking > 10% en < 20%	aandachtspunt
	afwijking > 20%	reparatie/onderhoud

Onafhankelijke inspectie:

Degene die de monsters neemt controleert het spuidebiet en de werking van de recirculatiepomp. In dat kader worden de standen van de urenteller en de watermeter afgelezen en geregistreerd. Gecontroleerd moet worden of het spuiwaterdebiet overeenkomt met de door de leverancier opgegeven waarde.

Voorts moet het zuurverbruik worden vastgesteld. Dit verbruik moet voor wat betreft de orde van grootte overeenkomen met de geschatte ammoniakemissie over de afgelopen periode.

Indien blijkt dat de gemeten waarden niet liggen binnen de aangegeven range (zie bijlage 2) moet de veehouder samen met de leverancier actie ondernemen om de werking van het chemisch luchtwassysteem te optimaliseren.

Ten behoeve van deze controle moeten de volgende gegevens bij het luchtwassysteem beschikbaar zijn:

- staltype;
- dierbezetting over de afgelopen periode, sinds de vorige inspectie (opleg- en afleverdata en aantal dieren);
- aanvullingen van de zuurvoorraad, sinds vorige inspectie (data, volume van het zuur en pakbonnen);
- spuiwaterdebiet zoals door de leverancier is ingesteld.

Rapportage:

Uitskomsten van de analyses moeten worden verzonden aan de veehouder en de leverancier. Bij de rapportage moeten in ieder geval de volgende gegevens worden vermeld:

- (type)nummer van de luchtwasser;
- datum van monstername;
- naam, adres en woonplaats van de inrichting waar de luchtwasser is geplaatst;
- meterstanden van de urenteller en de spuiwater debietmeter;
- zuurverbruik;
- eventuele opmerkingen.

Het inspectie laboratorium beoordeelt de uitslagen van de waswatermonsters en meterstanden om vast te stellen of de chemische luchtwasser op goede wijze heeft gefunctioneerd. Over deze beoordeling dient jaarlijks te worden gerapporteerd. Een beoordeling van het jaarlijkse technische onderhoud en het logboek maken deel uit van deze jaarlijkse rapportage. Verzending van het rapport moet plaatsvinden aan de veehouder, de leverancier en de gemeente waarin de inrichting is gelegen.

BIJLAGE 2: STANDAARD ONDERHOUDSCONTRACT

Het standaard onderhoudscontract dient minimaal de volgende elementen te bevatten:

- Minimaal éénmaal per jaar dient de leverancier een onderhoudsbeurt uit te voeren.
- Wekelijkse controle van de veehouder op de volgende punten:
 - pH van het waswater (bijvoorbeeld met een lakmoespapier);
 - waswaterdebiet en verdeling over het pakket (noteren meterstand urenteller, volgens voorschrift van de leverancier);
 - spuiwaterdebiet (noteren meterstand watermeter, volgens voorschrift van de leverancier);
 - ventilatie (volgens voorschrift van de leverancier);
 - zuurdoseerinstallatie (volgens voorschrift van de leverancier);
 - zuurverbruik.

De bandbreedte van de waarnemingen en bijbehorende acties zijn in onderstaande tabel weergegeven.
- Incidenteel reinigen van het luchtwassysteem (volgens voorschrift van de leverancier).
- Het mogelijk maken van controle door de veehouder ten behoeve van de leverancier.
- In geval de veehouder verplicht wordt om een rendementsmeting uit te laten voeren moet in het onderhoudscontract worden vastgelegd dat de leverancier voor het uitvoeren van deze meting verantwoordelijk is.

Bandbreedte van de controlepunten:

controlepunt	resultaat	actie gebruiker/leverancier
sproeibeeld *	goed suboptimaal slecht	geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud
waswaterdebiet	afwijking < 10% afwijking > 10% en < 20% afwijking > 20%	geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud
draaiuren waswaterpomp	afwijking < 5% afwijking > 5%	geen actie verklaring vragen
spuiwaterdebiet **	afwijking < 10% afwijking > 10%	geen actie reparatie/onderhoud
drukval over pakket	afwijking < 20% afwijking > 20% en < 40% afwijking > 40%	geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud

- * goed: sproeibeeld is regelmatig en bestrijkt het gehele oppervlak
suboptimaal: sproeibeeld is niet regelmatig of bestrijkt tot circa 80% van het oppervlak
slecht: sproeibeeld is niet regelmatig en bestrijkt minder dan circa 80% van het oppervlak

- ** Spuiwaterdebiet, uitgedrukt in liter/jaar/dierplaats, bedraagt:

VARKENS	
- gespeende biggen, leefruimte maximaal 0,35 m ² per dierplaats	9
- gespeende biggen, leefruimte meer dan 0,35 m ² per dierplaats	11
- kraamzeugen	125
- gaste en dragende zeugen	65
- dekberen	85
- vleesvarkens, leefruimte maximaal 0,8 m ² per dierplaats	40
- vleesvarkens, leefruimte meer dan 0,8 m ² per dierplaats	65
PLUIMVEE	
- vleeskuikens	0,7
- vleeskuikenouderdieren	8,1
- legkippen: volière- en grondhuisvestingssystemen	4,5
- opfokdieren van legrassen: volière- en grondhuisvestingssystemen	2,4

Bovenstaande debieten zijn berekend op basis van de emissiefactoren die in 1999 gelden voor traditionele stallen.

De resultaten van de wekelijkse controle moeten worden geregistreerd in het logboek. Afwijkingen ten opzichte van het monstername protocol of op andere wijze opgemerkt door de veehouder, bijvoorbeeld in de vorm van plotseling toenemende stankoverlast, die duiden op dreigende calamiteiten, moeten direct aan de leverancier worden gemeld. Alle afwijkingen dienen in het logboek te worden opgenomen. Ook de incidentele reiniging en controlebeurt door de leverancier dient te worden vermeld in het logboek, met daarbij de bevindingen. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementsmeting moet de datum waarop deze meting is verricht in het logboek worden geregistreerd.

BIJLAGE 3: RENDEMENTSMETING

De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren. Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht voor de wasser als de ventilatielucht na de wasser. Conform de voorschriften van de NER dient dit te gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van de wasser (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het verwijderingsrendement van ammoniak door het luchtwassysteem dient hierbij minimaal het in de vergunning Wet Milieubeheer aangehouden reductiepercentage te zijn.

Beschrijving
Biologische luchtwasser
D 3.2.8.2

Systeem-nummer:	BWL 2004.01
Rav-nummer:	D1.1.9.1; D1.1.9.2; D1.2.10; D1.3.6; D2.1; D3.2.8.1 en D3.2.8.2.
Naam van het systeem:	Biologisch luchtwassysteem 70 %
Diercategorie:	Vleesvarkens, kraamzeugen, gaste en dragende zeugen, gespeende biggen en beren
Stalbeschrijving van:	15 april 2004

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De ammoniakuitstoot wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een biologisch luchtwassysteem. Dit systeem bestaat uit een kolom met vulmateriaal, waarover continu wasvloeistof wordt gespreid. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Middels bacteriën die zich op het vulmateriaal en in de wasvloeistof bevinden, wordt de ammoniak vervolgens omgezet in nitriet en/of nitraat.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Biologisch luchtwassysteem
Een biologische luchtwasunit kan de ventilatielucht van één of meerdere afdelingen behandelen. Op de situatietekening van het totale bedrijf dient dit duidelijk te worden aangegeven.
- 2) Ventilatielucht
 - a. van elke afdeling waarvoor de lagere emissiewaarde van kracht is, dient alle ventilatielucht via het biologisch luchtwassysteem uit de stal te worden afgevoerd.
 - b. bij het gebruik van een centraal afzuigkanaal moet het doorstroomoppervlak van dit kanaal tenminste 1 cm² per m³ maximale ventilatiecapaciteit bedragen. Voorts moeten de door het Klimaatplatform vastgestelde gebruiksnormen voor maximale ventilatie in acht worden genomen.
- 3) Verzegelde kast met registratie instrumenten
Ten behoeve van de wekelijkse controle door de veehouder (zie bijlage 2), moeten in een verzegelde kast een urenteller en een geijkte waterpulsometer worden aangebracht. De urenteller is nodig voor het registreren van de draaiuren van de circulatiepomp. Door de watermeter wordt de hoeveelheid spuiwater geregistreerd. Deze waarden moeten continu worden geregistreerd.

Eisen aan het gebruik:

- 1) Conform het monstername protocol (zie bijlage 1) dient elk half jaar een monster van het waswater te worden genomen. De analyseresultaten dienen binnen de aangegeven grenzen te liggen. Indien deze buiten de grenzen liggen dient de gebruiker en/of de leverancier actie te ondernemen. Monstername, vervoer en analyse van het waswater en de rapportage daarvan dienen door een STERIN/STERLAB gecertificeerde instelling te worden uitgevoerd.
- 2) Door vervuiling van het filterpakket zal de ventilatielucht een hogere weerstand ondervinden. Om deze reden dient het luchtwassysteem minimaal elk jaar te worden gereinigd.
- 3) Er dient een logboek te worden bijgehouden met betrekking tot enerzijds metingen, onderhoud, analyseresultaten van het wassysteem en optredende storingen en anderzijds de wekelijkse controle werkzaamheden (zie bijlage 2).
- 4) De biologische luchtwasser moet een ammoniakverwijderingsrendement hebben van minimaal 70 %.
- 5) Er dient een onderhoudscontract en een adviescontract afgesloten te zijn met de leverancier. In het onderhoudscontract moet een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem zijn opgenomen. Voorts zijn in dit contract taken van de leverancier opgenomen. Bijlage 2 geeft informatie over de standaardinhoud van het onderhoudscontract. Het adviescontract biedt steun bij vragen over de procesvoering van het luchtwassysteem.

Nadere bijzonderheden:

- 1) Bij de vergunningaanvraag dient het dimensioneringsplan van het luchtwassysteem, conform het toelatingscertificaat (waaruit onder meer de relatie met het aantal dieren per diercategorie blijkt) en het monsternameprotocol te worden overlegd.
- 2) Het luchtwassysteem dient uitgevoerd en gedimensioneerd te worden volgens het toelatingscertificaat.
- 3) Het monsternameprotocol en de bedieningshandleiding dienen op een centrale plaats bij de installatie te worden bewaard.
- 4) De bestemming van het spuiwater van het biologisch luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven, bijvoorbeeld afvoer naar aparte opslag of riolering. Bij lozing op het gemeentelijk riool moet de gemeente, in overleg met de waterkwaliteitsbeheerder, beoordelen in hoeverre deze lozing, alsmede onder welke voorwaarden, kan worden toegestaan. De stikstofvracht is daarbij een bepalende factor.
- 5) De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het biologisch luchtwassysteem uit te voeren in de periode van 3 tot 9 maanden nadat het systeem is geïnstalleerd. Om op langere termijn het

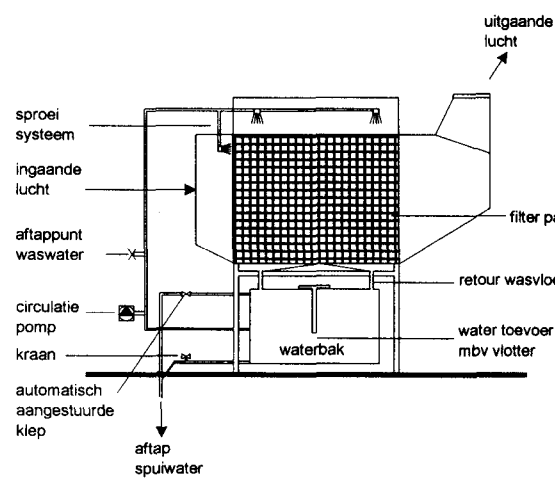
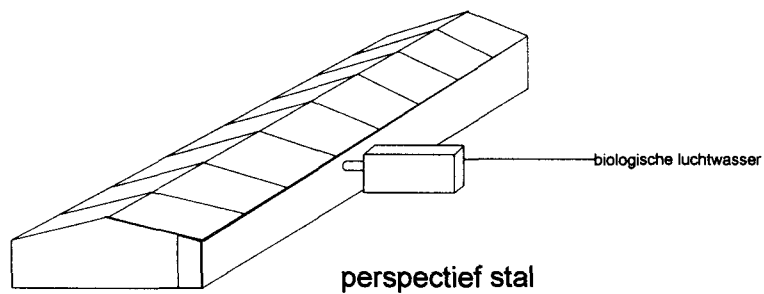
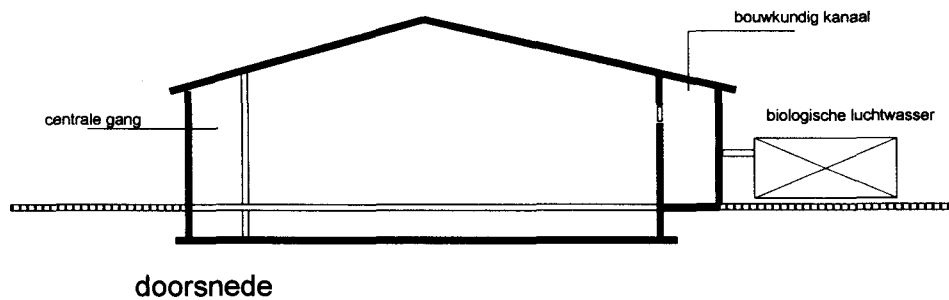
- ammoniakverwijderingsrendement van het biologisch luchtwassysteem aan te tonen kan de vergunningverlener voorschrijven tot het herhalen van de rendementsmeting eens in de drie jaar. In bijlage 3 is een omschrijving opgenomen van de wijze waarop de rendementsmeting moet worden uitgevoerd.
- 6) De beslissing over de emissiefactor is mede gebaseerd op het door de aanvrager overlegde toelatingscertificaat. De ammoniak-emissie bedraagt:
- a. Gespeende biggen
 - 0,18 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met maximaal 0,35 m² leefruimte per dier;
 - 0,23 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met meer dan 0,35 m² leefruimte per dier.
 - b. Kraamzeugen
 - 2,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar
 - c. Geste en dragende zeugen
 - 1,3 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij individuele huisvesting;
 - 1,3 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij groepshuisvesting.
 - d. Dekberen
 - 1,7 kg NH₃ per dierplaats per jaar.
 - e. Vleesvarkens
 - 0,8 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met maximaal 0,8 m² leefruimte per dier;
 - 1,1 kg NH₃ per dierplaats per jaar bij huisvesting met meer dan 0,8 m² leefruimte per dier.
- 7) De bovengenoemde bijlagen 1,2 en 3 zijn opgenomen in de bijlagen behorende bij biologische luchtwassystemen. Deze zijn te vinden op www.infomil.nl.

Tekeningen:

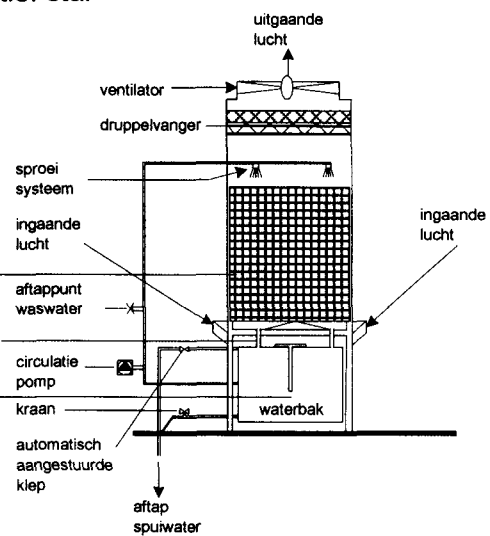
Een schematisch overzicht van het biologisch luchtwassysteem en de integratie van het luchtwassysteem is bijgevoegd.

Informatie bij:

- Infomil (www.infomil.nl)
- Dorset Milieutechniek BV, tel. 0315640662, e-mail dorsetmilieu@dorsetbv.nl ("Dorset Biologisch Luchtwater").
- Praktijkonderzoek van Animal Sciences Group van Wageningen UR, tel. 0320-293211

doorsnede biologische
luchtwasser type
kruisstroomwasser

doorsnede biologische
luchtwasser type
tegenstroomwasser

Omschrijving:

Biologisch luchtwassysteem 70%
voor vleesvarkens, kraamzeugen,
guste en drachtige zeugen,
gespeende biggen en dekberen

Behorend bij
systeemnummer:
BWL 2004.01

BIJLAGEN BEHORENDE BIJ BIOLOGISCHE LUCHTWASSERS
d.d. 4 november 1999

Postbus 70
 2280 AB Rijswijk
 tel. 070 4144700
 fax 070 4144702

BIJLAGE 1: MONSTERNAME PROTOCOL

Het is essentieel dat er een representatief monster van het in het luchtwassysteem aanwezige waswater wordt genomen. Tevens moet er voor worden gezorgd dat de bacterieactiviteit in het genomen waswatermonster stil wordt gelegd. Het waswater dient op de hieronder aangegeven parameters te worden geanalyseerd. En de analyseresultaten dienen binnen de aangegeven bandbreedte te liggen.

Monstername plaats:

In de leiding van de recirculatiepomp naar de sproeiers is een aftappunt aanwezig voor het bemonsteren van het waswater.

Monstername en conservering:

De monstername en conservering van het waswater kunnen op twee manieren plaatsvinden:

1. De monstername vindt plaats door in een emmer onder het aftappunt circa 2 liter waswater op te vangen. Hieruit wordt 100 milliliter in een spuit opgezogen en nadat een bacteriefilter op het spuitje is geplaatst, wordt hieruit minimaal 50 milliliter waswater in een monsterflesje gebracht. Het flesje dient zo spoedig mogelijk koel bewaard te worden en de analyse dient binnen 48 uur te worden uitgevoerd.
2. De monstername en conservering vinden plaats volgens NEN 6800 en NPR 6601. Hierbij wordt de pH in situ gemeten en de bacterieactiviteit wordt stil gelegd door verlaging van de zuurgraad tot pH=2 door zwavelzuur aan het monster toe te voegen. De monsteranalyse dient binnen 48 uur te worden uitgevoerd.

Analyse:

Het waswater dient in een laboratorium met STERLAB erkenning volgens daartoe geschikte normen te worden onderzocht op pH, ammonium (NH_4^+-N), nitriet (NO_2^--N) en nitraat (NO_3^--N).

Bandbreedte van de analyses:

component	resultaat	actie gebruiker/leverancier
pH	< 6 > 6 en < 6,5 > 6,5 en < 7,5 > 7,5 en < 8,5 > 8,5	niet waarschijnlijk, verklaring vragen aandachtspunt geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud
N_{totaal} in gram N/liter *	< 0,8 > 3,2	reparatie/onderhoud reparatie/onderhoud
$\text{M}_{\text{N/N}}$ **	< 0,8 > 0,8 en < 1,2 > 1,2 en < 3 > 3	komt voor bij sterke afname ammoniakbelasting geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud
NH_4^+-N in gram N/liter *	> 0,4	verklaring vragen indien geen nitrificatie plaatsvindt

* $\text{N}_{\text{totaal}} = \text{NH}_4^+-\text{N} + \text{NO}_2^--\text{N} + \text{NO}_3^--\text{N}$

** $\text{M}_{\text{N/N}} = \text{NH}_4^+-\text{N} / (\text{NO}_2^--\text{N} + \text{NO}_3^--\text{N})$, uitgedrukt in molen

Onafhankelijke inspectie:

Degene die de monsters neemt controleert het spuidebiet en de werking van de recirculatiepomp. In dat kader worden de standen van de urenteller en de watermeter afgelezen en geregistreerd. Gecontroleerd moet worden of het spuiwaterdebiet overeenkomt met de door de leverancier opgegeven waarde. Indien blijkt dat de gemeten waarden niet liggen binnen de aangegeven range (zie bijlage 2) moet de veehouder samen met de leverancier actie ondernemen om de werking van het biologisch luchtwassysteem te optimaliseren. Ten behoeve van deze controle moeten de volgende gegevens bij het luchtwassysteem beschikbaar zijn:

- a. staltype;
- b. dierbezetting (gewicht, leeftijd en aantal);
- c. spuiwaterdebiet zoals door de leverancier is ingesteld.

Rapportage:

Uitslagen van de analyses moeten worden verzonden aan de veehouder en de leverancier. Bij de rapportage moeten in ieder geval de volgende gegevens worden vermeld:

- a. (type)nummer van de luchtwasser;
- b. datum van monstername;
- c. naam, adres en woonplaats van de inrichting waar de luchtwasser is geplaatst;
- d. meterstanden van de urenteller en de spuiwater debietmeter;
- e. eventuele opmerkingen.

Het controle orgaan beoordeelt de uitslagen van de spuiwatermonsters en meterstanden om vast te stellen of de biologische luchtwasser op goede wijze heeft gefunctioneerd. Over deze beoordeling dient jaarlijks te worden gerapporteerd. Een beoordeling van het jaarlijkse technische onderhoud en het logboek maken deel uit van deze jaarlijkse rapportage. Verzending van het rapport moet plaatsvinden aan de veehouder, de leverancier en de gemeente waarin de inrichting is gelegen.

BIJLAGE 2: STANDAARD ONDERHOUDSCONTRACT

Het standaard onderhoudscontract dient minimaal de volgende elementen te bevatten:

- 1) Minimaal éénmaal per jaar dient de leverancier een onderhoudsbeurt uit te voeren.
 - 2) Wekelijkse controle van de veehouder op de volgende punten:
 - a. pH van het waswater (bijvoorbeeld met een lakmoespapier);
 - b. spuiwaterdebiet en verdeling over het pakket (noteren meterstand urenteller, volgens voorschrift van de leverancier);
 - c. spuiwaterdebiet (noteren meterstand watermeter, volgens voorschrift van de leverancier);
 - d. ventilatie (volgens voorschrift van de leverancier).
- De bandbreedte van de waarnemingen en bijbehorende acties zijn in onderstaande tabel weergegeven.
- 3) Incidenteel reinigen van het luchtwassysteem (volgens voorschrift van de leverancier).
 - 4) Het mogelijk maken van controle door de veehouder ten behoeve van de leverancier.
 - 5) In geval de veehouder verplicht wordt om een rendementsmeting uit te laten voeren moet in het onderhoudscontract worden vastgelegd dat de leverancier voor het uitvoeren van deze meting verantwoordelijk is.

Bandbreedte van de controlepunten:

controlepunt	resultaat	actie gebruiker/leverancier
sproeibeeld *	goed suboptimaal slecht	geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud
waswaterdebiet	afwijking < 10% afwijking > 10% en < 20% afwijking > 20%	geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud
draaiuren waswaterpomp	afwijking < 5% afwijking > 5%	geen actie verklaring vragen
spuiwaterdebiet **	afwijking < 10% afwijking > 10%	geen actie reparatie/onderhoud
drukval over pakket	afwijking < 20% afwijking > 20% en < 40% afwijking > 40%	geen actie aandachtspunt reparatie/onderhoud

* goed: sproeibeeld is regelmatig en bestrijkt het gehele oppervlak
suboptimaal: sproeibeeld is niet regelmatig of bestrijkt minder dan circa 80% van het oppervlak
slecht: sproeibeeld is niet regelmatig en bestrijkt minder dan circa 80% van het oppervlak

** Minimaal spuiwaterdebiet, uitgedrukt in liter/uur/dierplaats, bedraagt:

- gespeende biggen, leefruimte maximaal 0,35 m ² per dierplaats	0,018
- gespeende biggen, leefruimte meer dan 0,35 m ² per dierplaats	0,022
- kraamzeugen	0,247
- guste en dragende zeugen	0,125
- dekberen	0,164
- vleesvarkens, volledig roostervloer, leefruimte maximaal 0,8 m ² per dierplaats	0,089
- vleesvarkens, volledig roostervloer, leefruimte meer dan 0,8 m ² per dierplaats	0,119
- vleesvarkens, gedeeltelijk roostervloer, leefruimte maximaal 0,8 m ² per dierplaats	0,074
- vleesvarkens, gedeeltelijk roostervloer, leefruimte meer dan 0,8 m ² per dierplaats	0,099

Maximaal spuiwaterdebiet, uitgedrukt in liter/uur/dierplaats, bedraagt:

- gespeende biggen, leefruimte maximaal 0,35 m ² per dierplaats	0,07
- gespeende biggen, leefruimte meer dan 0,35 m ² per dierplaats	0,09
- kraamzeugen	0,99
- guste en dragende zeugen	0,50
- dekberen	0,66
- vleesvarkens, volledig roostervloer, leefruimte maximaal 0,8 m ² per dierplaats	0,36
- vleesvarkens, volledig roostervloer, leefruimte meer dan 0,8 m ² per dierplaats	0,48
- vleesvarkens, gedeeltelijk roostervloer, leefruimte maximaal 0,8 m ² per dierplaats	0,30
- vleesvarkens, gedeeltelijk roostervloer, meer dan 0,8 m ² per dierplaats	0,40

Bovenstaande debieten zijn berekend op basis van de emissiefactoren die in 1999 gelden voor traditionele stallen.

De resultaten van de wekelijkse controle moeten worden geregistreerd in het logboek. Afwijkingen ten opzichte van het monstername protocol of op andere wijze opgemerkt door de veehouder, bijvoorbeeld in de vorm van plotseling toenemende stankoverlast, die duiden op dreigende calamiteiten, moeten direct aan de leverancier worden gemeld. Alle afwijkingen dienen in het logboek te worden opgenomen. Ook de incidentele reiniging en controlebeurt door de leverancier dienen te worden vermeld in het logboek, met daarbij de bevindingen. Bij de verplichting tot het uitvoeren van een rendementsmeting moet de datum waarop deze meting is verricht in het logboek worden geregistreerd.

BIJLAGE 3: RENDEMENTSMETING

De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het biologisch luchtwassysteem uit te voeren. Deze bestaat uit een natchemische bepaling van het ammoniakgehalte in zowel de ventilatielucht voor de wasser als de ventilatielucht na de wasser. Conform de voorschriften van de NER dient dit te gebeuren gedurende drie maal een meting van een half uur tijdens piekbelasting van de wasser (dit betekent voor de veehouderij overdag). Het verwijderingsrendement van ammoniak door het wassysteem dient hierbij minimaal 70% te bedragen.